...ХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХОНИД ХУРЬГАЛЖА ЭХИЛЭЭ

...ЭД ХОНИШОД! Танай хүдэлмэридэ тон харюусалгатай саг ерэбэ. Бүхы оролдолго хэшээлээ гаргажа, нэгэшье хурьга гарза... ...лжүүлхэ гээшэ хонишон бүхэнэй нангин уялга болоно.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 5 (10066) | 1963 оной январиин 6, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...дбэриин шэнжэтэй ...энэ зононууд

...оймнай олон ...д коммуниз- ...льно-техниче- ...ри байгуулха ...олсожо, до- ...үсэб болзор- ...ргэхын тү- ...аба шадалаа ...хай. Арадай- ...лбари бүхэн- ...эхэ шэнэ ам- ... туйлагдана. ...мышленность- ...дэбжэлтэ туй- ...риин хэмжээ ...ар тон ехэ ...дэнэ.

...он жэлэй дүр- ...дүүргээд, та- ...охоёо байһан ... Коммунис ...К-гай нояб- ...болоһон бай- ...н шэнжэ ба- ...хын партий- ...гые һайжа- ... абтаһан тус ...дхэбэри ара- ...ыда саашадаа ...алта туйлаха ... найдамтай.

...эй шиидхэбэ- ...эн, ороной- ...шленностиин, ...үтэлбэрилгэдэ ...лта хэгдэжэ ... доторнай бии ... совнархозууд ...томодхогдожо, ...стиин бүхы ...е бүри тодор- ... ехэтэйгээр ... холын харал- ...асуудалнуудые ...дхэдэг болохо ...гээл тиимэ то- ... совнархозуу- ...ь Зүүн Сиби- ... ажахын совет

...н шэнжэ ба- ...тийна органи- ... хүдэлмэрие ...билгаха ушар ...митедүүдтэ үй- ...ономикые то- ...ар мэдэхэ, тех- ...сэ ехэтэйгээр ...а. Парторганизаци- ...е ажахын гол ...дал шиидхэлгэ- ... арга олгохо ...н үдэрнүүдтэ ...спублика дотор ...һан промышлен- ...иин гурбан зоно- ...конференцинүүд ...эбэ. Эдэ конфе- ...ээрэ зоно бүхэ- ...ленна, барил- ...ртын предприя- ...62 ондо хэһэн ... үрэ дүнгүүд ...он, мүн үйлэд- ...йһан ехэхэн ду- ...ье элирүүлэгдэ-

...адарай, Сэлэн- ...йн промышлен- ...иин гурбан он- ...һоо үйлэдбэрил- ...иингаа хэмжээ- ...Байгал шадарай ...лика дотороо ... болоно. Энэ зо- ...гэй цемент-ши- ..., целлюлозно- ...мбинадай ба- ...р замай Мысо- ...и, Клюевскын, ...одоной завод ...; Прибайкалиин ... хэрэгсэлнүүдые ...дэн заводууд, ...анай загаһа- ...комбинат, мүн ...рьеэр оршодог ...эдэн заводууд, ...й, Баргажанай, ... Итанциин лес- ... болон бусад ...ахуу предприяти- ...но.

... промышленно- ...н алишье зонодо ...дэ, арадай ажа- ...а хэрэгтэй про- ...бараа гаргадаг ...ууд тон олон. ...мнай шэнэ ба-

рилганнуудта түсэбһөө гадуур олон мянган тонно цемент, хэдэн зуу мянган кубометр модон, шифер жэл бүхэндэ элбэг ехээр эльгээгдэнэ.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн конференцинүүд дээрэ шэнээр байгуулагдаһан партийна комитедүүд промышленно-үйлэдбэриин зононуудай предприятинуудай партийна организацинуудые нэгэдүүлэн хүтэлбэрилхэ байна. Гэхэтэй хамта, тэдэ конференцинүүд дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд энээнэй урда тээхи партиин райкомууд гол түлэб хүдөө ажахын асуудалнуудаар һамаараад, промышленна предприятинуудай үйлэдбэрие халирхайгаар хүтэлбэрилдэг байгаа гэжэ тон зүбөөр шүүмжэлээ. Энэ ушарһаа боложо, үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үные хямдаруулха талаар промышленностиин гол шухала асуудалнууд хангалтагүй өөр шиидхэгдэдэг байһан юм. Олохон предприятинуудта продукциин эрхим һайн шанарай түлөө тэмсэл һулаар табигданхай. илангаяа барилгын организацинуудта ажахын тоосоо, комплексно арга хэрэглэхэ хүдэлмэри хангалтагүй.

Түүхэтэ долоон жэлэймнай табадахи жэлэй гараһанһаа хойшо хэдэн хоног үнгэрбэ. 1963 ондо нёдондонойхиһоо бүри ехэ амжалта туйлахын зорилгоор республикымнай предприяти бүхэнэй хүдэлмэришэд жэлэй түрүүшын үдэрһөө оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа оробо. Промышленно-үйлэдбэриин зононуудай партийна конференци дээрэ делегадуудай элирүүлэн шүүмжэлһэн дутагдалнуудые дары түргөөр усадхажа, долоон жэлэй табадахи жэлдэ урдынхиһаа бүри ехэ амжалта туйлахын тула предприятинуудай партийна организацинуудай, зононуудай парткомуудай урда тон харюусалгатай зорилго табигдана.

Промышленно-үйлэдбэриин шэнжэ баримталан предприятинуудай ажал хэрэгые хүтэлбэрилхэ үүргэтэй эдэ партийна комитедүүд хамагай түрүүн предприяти бүхэнэй бодото байдалые тодорхойгоор шэнжэлжэ, үйлэдбэридэнь ямар арга боломжын бии байһаниие элирхэйлхэ байна. Тиигэжэ партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэри соо заагдаһан гол шухала асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха болоно. Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлалгада зорюулагдаһан уралан нарижуулгын хүдэлмэри предприятинуудай парторганизацинуудай шанга хиналта доро абтаха зэргэтэй. Гадна түрүү технологи, шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, продукциин өөрынь үные хямдаруулха ба шанарыень бүхы хэмжээгээр һайжаруулха гээшэ партийна болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гол анхаралда байха ёһотой.

Промышленно-үйлэдбэриин зононуудай предприятинуудай хүдэлмэришэд түрэл партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байна.

Хурьгадые һайнаар түлжүүлхэдэ иимэ юумэнүүдэй шухала байһыень бү мартагты:

Хажуу талаһаа дулаалагдаһан һайн байра; **Хурьгатай хонидые илгажа хааха жэжэ, томо хаамагууд;** Хурьгадта эдюулхэ һайн үбһэ, таряа талханай зүйл, минеральна тэжээл; **Хээли ехэтэй, түрэһэн хонидые тусхай гуримаар һайса эдеэлүүлхэ;** Байра соо электрын гэрэл гү, али фонарь һүниндөө байлгаха; **Бригаданuудта хэрэгтэй соонь хурьгашадые нэмэжэ эльгээхэ.**

Адуушанай ажалые сэгнэхэ хэрэгтэй

Эртэ урда сагай үльгэр домогһоо эхилжэ бэшээдшье яалайб. Зүгөөр Буряад ороной нютагуудта хамтын ажал эмхидхэгдэжэ, колхоз, совхозууд болоһонһоонь хойшо 20—30 жэлэй турша соо хамаг хүдэлмэреэ моридойл хүсөөр бүтээдэг байһамнай мэдээжэ. Харин һүүлэй хэдэн жэлэй хугасаада комбайн, трактор, автомашинануудай улам олон болохолоор хаа хаанагүй адуу моридтоо анхарал табихаяа болижо, тэдэнээ али болохоор үсөөрүүлжэ байһамнай зүб гээшэ гү? Үгы даа, тон буруу.

Хяагтын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин томохон ажахынуудай нэгэн—«Дружба» колхоз мүнөө оройдоол 800 шахуу адуутай юм. Энэнь айл гү, али үрхэтэ бүриин нэгэшье толгой адуун хүртэнэгүй бшуу. Колхозой хоёрдохи отделениинхид урдань Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз байхадаа, 1954—1955 онуудай үеэр 400 шахуу адуун һүрэгтэй байһан аад, энэ жэлэй январиин 1-нэй мэдээгээр оройдоол 200-гаад толгой адуутайбди гэһэн мэдээ үгөө. Эндэхин 1961 ондо 42 унага зуун гүүн бүриһөө абаһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 18 унага абаа.

Адуун һүрэгые үсхэбэрилхэ, хэды толгой унага абаха түсэбтэйгөөшье адуушадынь мэдэдэггүй, тэрэнь саарһан дээрэ, контородоо хэбтэһээр лэ үлэнэ. Гансашье манай отделенидэ бэшэ, совхоздо бүхы дээрээ адуу моридой тоо жэл бүри үсөөржэл байна. Нютагтаа арба гаран жэлдэ адуушан ябажа байһан Гончик Будацыренов энээн тушаа иигэжэ хэлэнэ:

— Жэл бүри гүрэндэ 10—20 толгой адуу тушаахадаа томо, шэгнүүр ехэтэй, илангаяа түрэхэ гүүдээ тушаажархидагнай ехэл буруу гээшэ. Энээн тухай хүтэлбэрилэгшэдтөө хэлэхэдэ, урагша абадаггүй. Доторой хэрэгтэйшье мүн абаһаар лэ томо, тарган гүүдые үүсэлхэ гэжэ оролдодог. Юуб гэхэдэ, байтаһан гүүнэй мяхан шанараар һайн байна ха юм. Ветврачай голодоһондо гаргаһан саарһагүйгөөршье адуун сооһоо эгээл һайниинь шэлээд үүсэлдэг ушар олон.

Отделениин адуун һүрэг соо «Казбек» гэжэ азарга олон жэл ябана. Адуунаймнай олонхинь шахуу тэрэнэй угтай, нэгэл шуһанай болонхой. Тиимэ дээрэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ гүүдһээ ходол тахир бохир, дохоло һэхэлэн, хялар, «шаазан» нюдэтэйшье унагад гаража, адуушад, моришодые зобооно. Олонхинь үлбэр тулюур байгаад үхэнэ. Азаргаяа андалдаха, һэлгэхэ тухай бодомжолхоор болоо. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнэй сагта унага, даагадта үбһэ, ногоон һолоомо, обёос үгэдэггүй, хагдандал ябуулаад гаргахада, тэдэ ехээр турана, муудана. Саашадаашье ёһоор өөдэлхэгүй, ахир амитад болоно.

Манай адуушад: Гончик Будацыренов, Батоцырен Буянтуев ажалдаа яһалал оролдосотой, үнэн шударгы хүнүүд юм. Теэд тэдэнэй хэһэн хүдэлмэри хүсэд тоогдоногүй. Адуушадай ажалай түлөөһые зүбөөр үгэхэ, һайнаар урмашуулха тухай анхарал табигданагүй. Харюусалганшье баһал тэрэнэйнгээ зэргээр. Ямар нэгэн шалтагаанаар адуу мори гарзалуулаа гү, али шоно нохойдо барюулаашье һаа, тэрээндээ акт бэшүүлжэ абабал, оройдоо гэм зэмэгүй, энэ тэдыгээр үнгэрдэг хэбэртэй.

Хэнэйшье мэдэһээр адуушадай ажал бэрхэтэй. Жэлэй дүрбэн сагта хада уулын хаяа, ойгоор, хасар хүлдөөмэ хүйтэн жабар, хагсуу һалхинда, нара бороодошье гансал адуу дахажа ябаха гээшэмнай амархан хэрэг бэшэл. Энээниие ажахын хүтэлбэрилэгшэд һайса ойлгодог, адуушадайнгаа ажалые хүндэлдэг, анхардаг болоо һаань ёһоор бэлэй.

Адуун гээшэмнай үхэр, хонидтой адли бэшэ, үбэл, зунышье хагда ногоогоор лэ ондо ородог тула гаргаша багатай, хямда сэнтэй мяха элбэгээр үгэхэ байна ха юм. Теэд манай колхозой ноёд энээндэ анхаралаа табидаггүйнь гайхалтай юм. Тээсгэн колхозой хамтын суглаан дээрэ правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Иванов жэлэй 11 һарын тоосоото элидхэл хоёрдохи отделениин колхознигуудта хэхэдээ, үхэр, хони, гахай, тахяа тухай яһала хэлэһэн аад, харин адуун тухай «а» гэжэ дурдаагүй. Адуун тушаа асуухада, «намда материал үгы байна» гэбэ.

Иимэ гээгдэнги һанал бодолоо орхижо, адуун һүрэгые олошоруулхаар хэмжээ абаха, энээндэ бодото анхарал хандуулдаг болохо шухала.

Ш. Ломбоцыренов.

Хурьга абалгада хүсэд бэлэмди

Үнгэрэгшэ зунһаа хойшо би совхозойнгоо дүрбэдэхи отделениин ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадые даажа абаад, хүдэлжэ байнаб.

Бригададаа 8 хүмди. Олонхимнай хонин ажалда хэдэн жэл хүдэлһэн, яһала дүй дүршэлтэйшье хүнүүд юм. Бидэнэртэ хамта 1915 хонидые, тэрэ тоодо 972 эхэ хонидые даалгажа үгэнхэй.

Хэнэйшье мэдэһээр нэн түрүүн хурьга олоор абажа, һайнаар түлжүүлхэ, хонин һүрэгөө тобир тарган, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха гээшэ хонишон бүхэнэй гол зорилго ха юм даа. Тиимэһээ манай бригадынхид үнгэрэгшэ зундаа, намартаа эдинсэ ногоогоор элбэг Майла гэжэ газарта хонидоо оролдосотой һайнаар адуулаабди. Эндэхи үндэр хадын бооридо хонидойнгоо байра өөһэдөө түхеэрээбди.

Бэлшээри, харууһыень зүбөөр эмхидхэһэнэймнай ашаар эхэ хониднай зунай тэн багаар хүсэ шадалаар нилээд һайжаржа, олонхинь ототой боложо эхилээ һэн.

Хонидоо имагтал искусственна аргаар үрэжүүлхын тула бригадымнай гэшүүн Ц. Дагбаева техник-үрэжүүлгын мэргэжэл шудалаад, энэ ажалые тон нарин нягтаар, шадамар бэрхээршье эмхидхэжэ, оролдосотойгоор ябуулжа шадаа.

Теэд хонидоо хаһа сагтань үрэжүүлээд, хонин бүриһөө лаб хурьга абаха найдабаритай болоошье һаа, тэдэндээ һайн шанартай үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ, таарамжатай зохид, дулаан байра түхеэржэ шадаагүй һаа, бүхэли жэл соо оролдоһон хүдэлмэримнай хии һалаха, хурьгадшье олон абтахагүй байһаниинь мэдээжэ.

Эгээл тиимэһээ зунай аяма халуунда хэршье сүлөө тухагүй хүдэлмэриин үе байгаашье һаань, арга хургыень олоод лэ һамбаашалжа, өөһэдынгөө хүсөөр хони, хурьгадайнгаа эдихэ үбһэ, тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абаа һэмди. Үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэмнай совхоз яһала туһалаа гээшэ.

Манай бригада түсэбэйнгөө ёһоор 1800 центнер үбһэ сабшажа абаха аад, тэрэнээ үлүүлэн дүүргэжэ, хамта 2015 центнер һайн шанартай үбһэ һүрилжэ, ехэнхинь газаагаа зөөгөөбди. Энээнһээ гадна 250 центнер һайн шанартай зелёнко хуряагдажа абтаа.

Намарай элдин һайн сагта, хэнзэ ногооной үшөө хагдараагүй байхада хүсэ шадалаар һулашаг хонидоо, хурьгадаа үбэлжөөнэйнгөө буусада эртээнһээ абаашажа, оролдосотойгоор адуулан һайжаруулжа шадаабди. Иигэжэ мүнөө болоходо бүхы хониднай нэгэ жэгдэ һайнууд. Юрэдөөл мүнөө шэнэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө зуунһаа үсөөн бэшэ хурьга абаха бэзэбди гэжэ найдагдана.

Хурьгадай олон абтаха байһаниие хараадаа абан, байрамнай багадажа болохо гэжэ өөһэд соогоо зүбшэн хэлсээд, 300 гаран хониной байха дал шэнээр түхеэрээбди. Бүхы байрынгаа газаа талаһаань шабажа, хана хаяаень һайнаар шэглээд, дээрэһээнь һолоомо хаяжа, шэбхээр хушаабди.

Иигээд тон сүлөөгүй, халуун хүдэлмэриин үедэ манда заабари, туһаламжа хүргэжэ байхаар партийна эхин организациин зүгһөө үнинэй коммунист Цыбикжап Цыцыктуев бригададамнай эльгээгдэнхэй. Хонин ажалые һайн мэдэхэ, дүршэл шадабари ехэтэй энэ хүн бидэндэ ехэхэн туһа хүргэхэ байһаниинь элитэ.

Бидэнэр мүнөө шэнэ 1963 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө зуунһаа үсөөн бэшэ хурьга абаад, тэдэнээ тус тустань 20 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгааха, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгатайбди.

Хонишоднай абаһан энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула эбтэй эмхитэйгээр, эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

Д. Балданов,
Хэжэнгын совхозой хонишон.

Ажахын энэ һалбарида анхарал табия

Хямда сэнтэй мяха элбэг ехээр абадаг болохын, хүдэлмэриин моридые олошоруулхын тула адуу үсхэбэрилгэдэ анхарал хандуулха гэһэн асуудал «Буряад Үнэн» газетымнай хуудаһанда тон зүб табигдаа. Хүсэтэ машина, техникын хэршье олошоржо, ажал ехэтэй хүдэлмэриин хэды оньһожоруулагдажа байбашье, «морин эрдэнигүйгөөр» холо ошохогүйбди. Ажахын һалбари бүхэндэ мори унаа хэрэглэгдэнэ.

Зүгөөр ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд бүхы ажалаа машинаар хэхэбди гэһэндэл, адуун һүрэгөө олошоруулхын, үүлтэрыень һайжаруулхын тула һаналаа табихаяа болишоһониинь гэмшэлтэй.

Би мүнөө үндэр наһатай боложо, амаралтада гаранхайб. Урдань арба, хорин жэлдэ колхоздоо адуушанаар, моришоноор хүдэлөө хүмби. Юрэдөө дэбэргэн татаад зугаалбал, дэлһэтэ эрдэниһээ холо ошоогүйб. Тиимэһээ газетын хуудаһанда адуун һүрэгтэ анхарал табиха тухай адуушадай бэшэһэн бэшэгые үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэб.

Хэды адуутайбта, гүүн бүхэнһөө унаган абтаа гү?—гээд манай Хэжэнгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ һураа һаатнай: энэмни юун гэжэ хэлэнэ гээшэб? Мүнөө үе сагта моримнай хойно гараал. Бүхы ажалаа булад хүлэгөөр хэлэгыемнай харанагүй аалга,—гэжэ урдаһаашни голорхон харюусажа болохо.

Ушар тиимэһээ манай совхозой 5-дахи отделенидэ адуун һүрэг, моридто хэншье һаналаа табинагүй. Гансал зундаа үбһэ хуряалгын үедэ отделениимнай хүтэлбэрилэгшэд хэды моритойгоо бүридхэдэг, эндэ тэндэһээ мори бэдэржэ ябажа гүйлгэлдэдэг гээшэ. Үбэлэй сагта адуун, түрэхэ гүүд мартагдадаг. Тиимэһээ мүнөөшье үбэлэй янгинама хүйтэндэ унагалха гүүд хүр саһа туруугаараа этэрэн, хоолоо бэдэржэ ябаһаар. Сэхыень хэлэхэдэ, манай совхозой хүтэлбэрилэгшэд намарай үүсын үедэл адуутайгаа мэдэрдэг.

Саашадаа иимэ байдалые огтолон усадхаха саг тулажа ерээ гэжэ һанагдана. Үни сагһаа хойшо «эрдэни» гүүлдэг адуун һүрэгөө бүри олон болгохо, үүлтэрыень һайжаруулха арга боломжо нютаг бүхэндэ бии.

Ц. Жимбеев,
пенсионер.

Республикын аймагуудай гүрэндөө мал ажалай продуктнуудые худалдаха жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүн

1963 оной январиин нэгэнэй мэдээгээр

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд, үйлэдбэриин управленинүүд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн	Нооһон
Загарайн	82	95	96	76
Мухар-Шэбэрэй	90	77	102	85
Сэлэнгын	89	96	109	90
Тарбагатайн	93	81	125	87
Советскэ	102	90	99	97
Улаан-Үдын управлени (бүхыдөө)	**90**	**84**	**105**	**87**
Баргажанай	94	96	87	88
Кабанскын	97	81	107	83
Ахын	102	105	—	105
Прибайкалиин	77	81	79	77
Түнхэнэй	84	102	98	84
Кабанскын управлени (бүхыдөө)	**92**	**91**	**96**	**88**
Бэшүүрэй	89	84	91	80
Зэдын	94	94	101	88
Захаамиинай	99,7	98	126	89
Хяагтын	88	75	83	79
Хяагтын управлени (бүхыдөө)	**92**	**86**	**92**	**85**
Хориин	93	98	100,6	82
Яруунын	96	86	91	84
Хориин управлени (бүхыдөө)	**94**	**92**	**96**	**83**
Баунтын	106	118	—	—
Хойто-Байгалай	113	102	—	—

Бригада бүхэн бэеэ зэһэнхэй

Энэ жэлдэ хонин бүхэнһөө хурьга түлжүүлхэ гэжэ... Ивалгын туршалгын-жэшээтэ ажахын хонишодой бри... хэн шиидэнхэй. Отаранууд түл абалгада түгэс бэлэ... хой. Дулаан байра, 1—2 һарада хүрэхэ тэжээл, үһ... магууд, хобоо кормушканууд хаа хаанагүй... Олонхи отаранuудта электрын гэрэл оруула...

Эдэ үдэрнүү... шэнэ түл абтажа эхил... дэ 72 хурьга... и отделенидэ 50 гара... Хонишодо... анууудта туһалхаар... эльгээгд... хилхэ тушаа ... эй гарадаг...

...Нэгэдэмэл Социалис партиин ...да ошохо КПСС-эй делегаци

...тральна Комитедэй уряалаар январиин ... байһан Германиин Нэгэдэмэл Социа-...тээдахи съездэдэ КПСС-эй делегациие ...КПСС-эй Центральна комитет шиидэбэ. ... эдэ нүхэд оролсобо: Хрущев Н. С.— ... Нэгэдэхи секретарь (делегациие тол-...горный Н. В.—КПСС-эй Президиумэй ...КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, ...—КПСС-эй ЦК-гай секретарь, Понома-...С-эй ЦК-гай секретарь, Муравьева Н. А. ...й шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ, ...—КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, «Известия» ...редактор, Сатюков П. А.—КПСС-эй ЦК-... «Правда» газетын главна редактор, Абра-...КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-тэ байдаг ... сайд.

Бирмын бэеэ даанги байдалтай болоһоор 15 жэл гүйсэбэ

МОСКВА, январиин 4. (ТАСС). СССР-тэ байдаг Бирманскэ Союзай элшэн сайд У. Не Кин гэгшэ Бирмын бэеэ даанги байдалтай болоһоор 15 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан мүнөөдэр уулзалга хэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. С. Полянский, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ И. В. Спиридонов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд энэ уулзалга дээрэ байлсаба.

Айлшадай дунда СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшод, советскэ болон гадаадын журналистнууд байлсаба.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМҺАА ЭХИЛЖЭ, ЗҮБ ЗАМААР УРАГШАА ЗОРИХО

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин партийна конференциһээ

Түнхэнэй колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин түрүүшын партийна конференци дээрэ үнэн зүрхэнэй хурса хөөрэлдөөн болоо. Ажахы бүхэнэй ехэ арга боломжотой байһан тухай, эдэ арга боломжонуудай хүсэдөөр хэрэглэгдэдэггүй тухай коммунистнууд нюур сахигүй хурса шүүмжэлэл хэлэн байна. Урдань түрүү дунданууд, алдуу эндүүнүүд нилээд үзэгдэдэг байба. Кабанскын колхоз совхозуудай үйлэдбэриин управлениин ажал хүдэлмэриин дутагдалнууд тобшохоноор аад, тоб байса шүүмжэлэгдээ. Теэд захадаа хүрэшэгүй дан гаргуу ехэ дайда дээрэ Баунтын айлһаа эхилээд, Байгал далайн эрьеэр зүбшэһан бээрээ, Хамар дабаан, Саяан үндэр уулын хормойнуудаар тарху һууһан ажахынуудтай управлени байгаа ха юм даа. Богонихон болзор соо ажахы бүхэнтэй гүнзэгыгөөр танилсажа, бодото туһаламжа үзүүлхэ арга Кабанскын управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэ олдоошьегүй байжа магад.

Тиигэбэшье мүнөөмнай саг хубиланхай. Самолёдуудые олошоронхой. Хүнгэн машинанууд тухай хэлээдшье яахамнайб. Һарбайһан тээшэ һанаһан саг таа хүрэхөөр болоо бшуу. Тиимэ хадань ажахынууд холо, тарху гэжэ шалтаг барилтай бэшэ. Конференциин делегадууд Кабанскын үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэриин зарим дутуу дунданууд тухай хэлэхэдээшье тэрэниие муушаала, дайраха дутуушалха гэһэн һэдэлгэ огто гаргаагүй, харин дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд саашадаа бү дабтагдаһай, Түнхэнэй үйлэдбэриин управлени, тэрэнэй партийна комитет, тус организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд түрүүшынгээ алхамһаа эхилээд, зүб замаар урагшаа дабшажа, ажал хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэжэ, үнэхөөрөө революционно ёһоор хүдэлхэй, урдаа табигдаһан ехэ зорилгонуудые колхоз, совхоз бүхэнэйнгөө аймшалтагүйгөөр бэелүүлхэеинь туйлалһай гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байһанаа харуулба.

Конференци дээрэ элидхэл хэлэн нүхэр **В. Д. Серебренников**, тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн делегадууд Түнхэнэй партийна организацинуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлхэ мүртөө, тус дутуунуудые ямар аргаар ойрын сагта усадхахаб, саашанхи зорилгонуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын туйлаһай үүхэжэб гэжэ дэлгэрэнгүйгөөр тэмдэглэжэ байна.

Түнхэндэ үбһэ ногоошье, орооһо таряашье горитойгоор **таряад**, баян ургаса абаха арга боломжо бии. Газарыншье шанараар муу гэхын аргагүй. Хура бороониые хомор байдаггүй. Ахадашье үбһэ ногоо, залаата зарим ургамалнууд болон хартаабха таряад, муу бэшэ ургаса абахаар байһыень зарим делегадууд тэмдэглээ. Энэ талаар бэшэ зэргэ дүй дүршэлтэй боложо байһан колхозууд бии. Хуряангыгаар тоболон хэлэхэдэ, ажахы бүхэн али бухы адууһа малаа элдэб янзын тэжээлээр бүрин хангажа шадаха, алибаа малайнгаа тоо толгой эрид түргэн олошоруулхаар аргатай. Тээд малайнь тоо толгой олошоронгогүй. Эбэртэ бодо малайнгаа тоос үсөөрүүлһэншье ажахынууд бии. 1962 ондо энэ талаар ехэ хангалтагүй байгаа. Мал үсхэбэрилгын түсэб дүүргэгдээгүй. Үнеэд, хонид, гахайнууд болон гүүдэйнь тоо үсөөн байһан заншаараа. Тиигэжэ мүртөө эхэ малһаа ехэ үсөөн түл абтана. Үнеэн бүриһөө тугал, хонин бүриһөө хурьга, гүүн бүриһөө унага абажа түлжүүлхэ, эхэ гахай бүхэниие жэлдээ адагынь хоёр дахин түрүүлхэ, хориһоо үсөөн бэшэ норпоохо гахай бүриһөө абаха гэһэн зорилго бэелүүлэгдэнэгүй. Энэ хадаа мал ажалда тохёолдоһон эгээл ехэ дутуунь болоно. Энээн тушаа эрид хубилалта хэхээр болоодоо. Адууһа малайгаа тоо толгойе эрид түргэн, ехээр олошоруулагдаг һаа, мал ажалай продукт элбэгээр абадаг болохын аргагүй ха юм. Тиимэһээ 1962 ондо гүрэндэ мяха, нооһо, үндэгэ худалдаха түсэбөө Түнхэнэй ажахынуудай дүүргээгүй байһанинь гайхалтай бэшэ. «Сибиряк», «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд мал ажалай продукт гүрэндэ тушаалтаар илангаяа ехээр гээгдэһэн байна. Харин эдэ колхозуудай арга боломжонь бусад ажахынуудайхиһаа бүри ехэ байха юм. Эдэнэр малаа олоор үхүүлээд, доторойнгоо хэрэгсэлдэ олон мал гаргашалаа. Түл абаха түсэбөө дүүргээгүй.

Мал ажал дээрэ тохёолдоһон эдэ дутуунуудай гол шалтагааниинь үбһэ тэжээлэй дутамаг байһан ушар огто бэшэ, харин мал ажалда ёһотой анхарал табигдадагүй, малшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри нүлөө ехэтэйгөөр ябуулагдадагүй. Шэнэ, түрүү дүй дүршэл үргөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Искусственна үрэжүүлгын айхабтар ехэ удха шанартай байһаниинь мэдээжэ. Энэнь түрүү ажахынуудай дүр дүршэл дээрэһээ илангаяа элеэр харагдана. Теэд яахадаашьеб энэ шухала хүдэлмэри ажахы бүхэндэ бириатайгаар нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Үнеэдые, хонидые, эмэ гахайнуудые искусственна аргаар үрэжүүлгын пунктнуудые хаа хаанагүй барихаар, үрэжүүлэгшэдые олоор бэлдэхээр саг срээ гээд делегадууд тэмдэглэбэ. Энэ тон зүб. Баһа электрын хүсөөр үнеэ һааха гээшэ алишье талаараа ашаг олзо ехэтэй байһанаа баримталаа. Һаалишадай ажал хүнгэрнэ, ажалай бүтээсэ ургана, һүнэй үнэ сэн хямдарна. Энэ мэтын шухала хэрэгүүдтэ үйлэдбэриин управлениин хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, парткомой хүдэлмэрилэгшэд мүнөө гол анхаралаа хандуулха болоно. Ажал хүдэлмэридөө үйлэдбэриин шэглэл хэлбэришэгүйгөөр баримталха гээшэмнай иимэ удхатай.

Мал ажал хүгжөөлгын асуудалнууд дээрэ олохон делегадууд: Саяанай совхозой директор **Б. Х. Таханов**, «Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь **Б. Б. Будаев**, Ахын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон **Д. С. Патархеева**, «Улаан Аха» колхозой һаалишан **Б. С. Тагланова**, «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь **Г. Н. Тугарин**, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **А. П. Налханов**, «Маяк» колхозой парткомой секретарь **Н. А. Белозеров** гэгшэд тогтоо.

Тэрэшэлэн орооһото ургамалнуудые, кукуруза, горох, хартаабха ехээр таридаг болохо, шэнэ газар элдүүрилхэ арга боломжонууд Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин совхоз, колхозуудта бии байна. Зүгөөр зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд шэнинсэ, кукуруза, горох мэтын тон шухала, ашаг олзо ехэтэй ургамалнуудые элбэгээр тарихаяа балай һайн оролдоногүй, заримдаа бүри хойшоошье татагалзахаяа һанана. Энэ ехэ буруу байна. «Сибиряк» колхозой главна агроном **А. Н. Стрелков** үгэ хэлэхэдээ энэ талаар колхозойнгоо дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө. Тус колхоз һүүлэй хэдэн жэл соо шэнинсэ, кукуруза, горох таридаг талмайгаа горитойгоор үргэдхөөд, баян ургаса абадаг болонхой, тус ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгөөр хүсэд хангагданхай. Энэнь ерэхэ хабар тарилгынгаа талмайн хубаарилгые эрхимээр һайжаруулжа, газараа зүбөөр элдүүрилхэ, саашадаа бүри баян ургаса абадаг болохо арга олгоно. 1962 онойхидо орходоо 1963 ондо колхоз гурба дахин шахуу ехэ горох тарихаар түсэблэнэ. Түнхэнэй олохон ажахынууд энэ жэшээе халан абахаар **аргатай.** «Улаан-Аха» колхозой партийна организациһаа делегат **Д. Ш. Сыреновэй** мэдүүлһэнэй ёһоор, Ахыншье колхозуудта үбһэ ногоо, орооһо таряа, хартаабха ургуулжа болохоор янзатай. Энэ хэрэгтэ үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд (илангаяа агрономууд болон механизаторнууд) туһалха болоно. Үүсхэл оролдолго гаргаагүй һаа, ухаан бодолоо гүйлгөөгүй һаа, хара хүлһөө адхаагүй, ямаршье хэрэг бүтэхэгүй бшуу. Газар хахалаад, уһалаад, утэгжүүлээд, зүбөөр элдүүрилээд байбал, ургаса гарангүй яаха бэлэй.

Делегадууд хадаа үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэриие үндэһөөрнь хубилгаха, тэрэниие ажахын хүдэлмэритэй, үйлэдбэритэй хэлбэришэгүй холбоотой болгохо, үйлэдбэридэ тэрэнэй үдэр бүриин нүлөө ехэдхэхэ шухала гэжэ тэмдэглээ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ехэ дутагдалнуудтай байһанай, мяха, һү, үндэгэ, нооһо үшөөл багаар абадаг байһанай гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Социалис мүрысөөн ёһотойгоор эмхидхэгдэнэгүй. Совхоз, колхозуудай зарим ударидагшад, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, худалдаа-наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа ажалшадай үдэр бүриин алибаа эрилтэнүүдые эрхим һайнаар хангахые хүсэд оролдоногүй, энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ушарнууд заримдаа үзэгдэнэ. Үйлэдбэриин управлениин шэнэ парткомой зүгһөө эдэ асуудалнуудта саашадаа ехэ анхарал хандуулагдаха зэргэтэй гэжэ делегадууд **Ш. У. Аюшеев, Ф. С. Халтагаров, Б. М. Марзаев, А. М. Мануков, С. П. Бухатеев** гэгшэд тэмдэглэбэ.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь, обкомой хүдөө ажахын бюрогой түрүүлэгшэ **А. У. Модогоев** конференци дээрэ үгэ хэлээн байна.

Үйлэдбэриин управлениин партийна комитедые, шалгалтын комиссиие конференци һунгаа.

Конференциин һүүлээр болоһон парткомой пленум бюрое һунгаа, таһагуудые даагшанар болон редакторые баталаа.

Парткомой секретаряар нүхэр **Ю. А. Византийский,** секретариин орлогшонороор нүхэд **Ц. Ш. Бальбаров, С. В. Тумуреев** гэгшэд һунгагдаа.

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Апшерондо малтагдажа байһан скважина 5041 ... зэгы болгогдоо. Бакугай алдарта мастер Ага Дадаш Кербалай гэгшын бригада энэ ...жа рекорд туйлаһан байна. Зураг дээрэ: үрэмдэлгын мастер Ага Дадаш Кербалай тэрэнэй бригадын гэшүүд Медика Алнага, Арсен Петросян гэгшэд. ТАСС-ай ...

Пропагандист Ком

Декабрь һарын нэгэ үдэшэлэн Улаан-Үдын модоной заводой техническэ кабинет соохи улаан сэмбээр хушагдаһан ута стол дээрэ элдэб ном, журналнууд табяатай, «промышленна предприятиин альбом» харуулагдана.

Уданшьегүй үдэшын табан саг боложо, ажалаа дүүргэһэн хүдэлмэришэд, алба хаагшад кружогойнгоо ээлжээтэ хэшээлдэ сугларна. Кружогой пропагандист Владимир Фёдорович Комлев хэшээлһээ арбан минута шахуу түрүүлэн ерээд, тэрэнэйгээ бэлэдхэл шалгажа, карта, альбом гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдые бэлдэнэ.

Кружогой хори гаран һуралсагшад бултадаа сугларба. Хэшээл бүхэниие политическэ болон теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэдэг пропагандист Комлев һуралсагшадайнгаа бултадаа ерэһэндэ бүтүүхэн баярлан, ээлжээтэ хэшээлээ эхилбэ.

Нүхэр Комлевэй шадамар бэрхэ пропагандист байһыень мэдэхээр.

Владимир Фёдорович ажалдаа үнэн зүрхэнһөө харюусалгатайгаар хандажа, һайнаар бэлэдхэдэг байха юм. Тэрэ ээлжээтэ темээр тобшохон конспект зохёожо, ямар асуудалдань һуралсагшадайнгаа гол анхаралые хандуулха байһанаа табиһан түсэб соогоо тэмдэглээд ерэдэг. Түрүүшын хахад часай туршада урда үнгэрһэн хэшээлдэ шудалагдаһан темээр дабталга боложо, мүн ойлгогдонгүй үлэшэһэн асуудалнууд тайлбарилагдана. Һуралсагшадайнгаа эдэбхи үүсхэлые улам хүгжөөхэ зорилготойгоор, хэн нэгэнэй ойлгоогүй асуудал табихадань, заабол өөрөө харюусахые оролдонгүй, харин тэдэнэй өөһэдынь дундаһаа харюу үгүүлхые хүсэдэг байха юм. Эдэнэй һүүлдэ дабтагдаһан юумээрээ тобшолол хээд, ээлжээтэ темээрээ хөөрэжэ захална.

Пропагандист шэнэ темээр хөөрэхэдөө, эртэнэй табиһан конспектээ уншангүй, харин өөрынгөө үгөөр, ойлгосотойхоноор хөөрэжэ, тоо баримтануудые альбом, газетэ, журнал сооһоо хэрэглэжэ, заводойнгоо ажал дээрэһээ жэшээ үргэнөөр хэрэглэдэг.

— Мүнөө жэлдэ хэшээлтнай хэр бэлэдхэлтэй, һонирхолтойгоор үнгэрөөб?—гэжэ кружогто һуралсагша, КПСС-эй гэшүүн Ф. Амельченковһээ асуухада:

— Хэшээл бүхэн лэ һайнаар үнгэрдэг,—гээд тобшохоноор харюусана.

Тэрэнэй иимэ сэгнэлтэ дэмы хооһон үгэ бэшэ, тусгаар үндэһэ баримтатай. Жэшээлхэдэ, һуралсалай жэлэй туршада кружогой хэшээлдэ нэгэшье гээгдэл, хойшолол дайралдаагүй. Тиихэдэ кружогто һайн дураараа бэшүүлһэн хүнүүд бултадаа үнэн зүрхэнһөө оролдодог.

Һурагшад бултадаа ажал хүдэлмэридөө һа... амжалта туй... Жэшээлхэдэ, ... сагша модошо... шуул Ю. Л. Л... Резвых гэгшэд... даалгабариие ... центээр дүүрг... нартай продук... хэдэ эдэ нүхэ... ниитын хүдэлм... тэйгээр хабаад...

Промышленн... тодорхой эконо... энэ кружогто ... лэй эхилһэнһэ... темэ шудалагда... дундаһаа «Про... приятиин түсэб... үнгэргэгдэһэн ... лон, жэшээ б... лэмээр. Тус тем... үедэ пропаганд... дэн олон стать... номическая газ... жэ газетэнүүд ... Тиихэдэ заводо... үйлэдбэриеэ ха... сэблэдэг байһа... шүүлжэ, тусхай... һэн. Мүн Влад... вич заводойнго... али бухы талаһ...

Пропагандист... үнэн зүрхэнһөө ... шээл бүхэндэ б... най ашаар кру... сагшад өөһэдын... ска эрдэмые дэ...

Тиихэдэ Влад... вич Комлев про... һан туладаа һур... эхилһэнһээ хойш... заводойнгоо үй... ошожо, һура... ажалтайнь, а... танилсадаг зан... жогто һуралсаг... модо хюрөөдэд... тернууд А. С. С... Горячкин гэг... мир Федорович ... нэгэтэ бэшэ хөө... хүдэлмэридэнь ... үзүүлһэн байна.

Д...

ТҮРҮҮ ТЕХНОЛОГИ, ШЭНЭ ТЕХНИКЭ ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

(Байгал шадарай промышленно-үйлэдбэриин зонын партийна конференциһээ)

Каменск тосхондо Байгал шадарай промышленно-үйлэдбэриин зонын түрүүшын партийна конференци һаяхан болобо.

Байгал шадарай промышленно-үйлэдбэриин зоно республика дотороо промышленностиин талаар эгээл ехэнь болоно. Эндэ промышленна, барилгын, транспортна 60 шахуу предприятинууд хүдэлнэ. Модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинууд нилээд олон дээрэһээ зонынгоо бүхы предприятинуудай үйлэдбэрилдэг продукциинь дүшэ шахуу процентые эзэлхэ байна. Тэрэшэлэн загаһа барилгын, мүн барилгын материалнуудые гаргадаг промышленность ехээр хүгжөөгдэнхэй. Гадна түмэр замай предприятинууд бии.

«КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүн, партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» гэһэн элидхэл эндэхи парткомой секретарь **Г. А. Еремин** хэһэн байна. Элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй гол зорилгонууд тухай хэлэһэнэйнгээ һүүлдэ Байгал шадарай промышленно-үйлэдбэриин зонын промышленностиин, барилгын ба транспортын предприятинуудай хүдэлмэриин бодото байдалые шэнжэлэн харуулба. Эндэхи предприятинууд гүрэнэй түсэб дүүргэхэ талаар муу бэшэ амжалта туйлаа. Үнгэрһэн жэлэй 11 һарын туршада продукци үйлэдбэрилхэ түсэб 103 процент дүүргэгдэжэ, даалгабариһаа гадуур 1 миллион 134 мянган түхэригэй эд хэрэгсэл үйлэдбэрилээ. Тэрэ тоодо цемент 12 мянган шахуу тонно, 2 миллионһоо дээшэ условно плиткэ шифер, 20 мянган кубометр ...өөдэмэл модон арадай ажахын ...сэлдэ үгтөө.

...лэдбэри дээрэ техническэ дэб... туйлаха зорилгоор хуушарһан ...танүүдые шэнэдхэн хубилга... техникэ хэрэглэхэ, ажал ...лмэри оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Үнгэрһэн энэ үе соо уралан нарижуулгын 600 гаран дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэлэй туршада 500 мянган түхэригэй мүнгэ арьбалха арга олгоо. Уралан нарижуулагшадай тоо жэл ерэхэ бүри олошорно. Тэдэнэй оролдосо ехэтэй хүдэлмэриин ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные хямдаруулха түсэб саг соогоо дүүргэгдээ. Продукциин өөрынь үные бүхы хэмжээгээр хямдаруулһанай ашаар тус зонын промышленна предприятинууд түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа.

Иимэ зарим тэды амжалтануудай туйлагдабашье, предприятинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Бүхы предприятинуудайнь 26 процент продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй, 13 процентнь ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө бэелүүлэнгүй гараа. Ямар шалтагаан дээрэһээ эдэ дутагдалнууд гарааб гэхэдэ, гол түлэб ажалай эмхидхэлэй муу, ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулгын хангалтагүй, олон техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ багатайгаар хэрэглэһэн дээрэһээ тохёолдоһон байна. Элидхэлшэ олохон предприятинуудай үйлэдбэриин бодото байдалай жэшээ дээрэһээ хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые харуулха зуураа, тэдэниие ямар аргаар усадхаха тухай тодорхой арга замуудые заагаа.

Конференци дээрэ хэгдэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ түмэр замай **Мысовая** станциин парткомой секретарь нүхэр **Ушаков** түрүүлэн үгэ абаба. Үгэ хэлэгшэ Мысовая станциин түмэр замшад партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриие һайшаан, дэмжэхэ зуураа, урдаа табигдаһан ...лгонуудые заатагүй бэелүүлх... хүсэ шадалаа ...бэ. Станциин ...айнгаа түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн заһабарилха ба ашаа шэрэхэ даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Ашаатай поезднуудые жолоодолго 1962 ондо урзанда жэлэйхиһээ 6 процентээр дээшээ байжа, ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэриин түсэбүүд баһал амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Үгэ хэлэгшэ шэнээр байгуулагдаһан промышленно-үйлэдбэриин зонын парткомой саашанхи хүдэлмэри тушаа хэлэхэ зуураа, хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай эрилтэдэ, үхибүүдэй эмхи зургаануудые олоор бариха асуудалда онсо анхарал хандуулха шухала байһаниие тэмдэглээ.

— КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл соо барилгын организацинуудай хүдэлмэриин тон ехэ дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн байна,— гэжэ баригдажа байһан целлюлозно-картонно комбинадай директор нүхэр **Рыбаков** хэлэбэ.—Тэндэ хэлэгдэһэн дутагдалнууд бүхыдөө манай комбинадай барилгада хабаатай гэхэдэ алдуу болохогүй. Проектнэ документаци болон барилгын материалнуудай дуталдаха, ажалай эмхидхэлэй хангалтагүй муу дээрэһээ барилгын хүдэлмэри тон ехээр унжагайрна. Барилгын организацинуудые совнархозой мэдэлһээ гаргажа, амяараа мэдэлтэй болгохо гээшэ барилгын организацинуудай хүтэлбэрилгые эрид һайжаруулха арга олгохо байна.

Баргажанай леспромхоз республикымнай промышленностиин түрүү предприятинуудай нэгэн болоһоор үнинэй. Энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй абаһан уялгаяа һайнаар бэелүүлжэ байһан тухай тус леспромхозой директор нүхэр **Ильин** хэлэбэ. Эндэхи модошод 11 һарынгаа даалгабариһаа гадуур зууһаа дээшэ мянган кубометр модо Эхэ орондоо бэлэглээ. Леспромхозой нэгэ хүдэлмэришэн жэл соо 481 кубометр модо бэлэдхэхэ даалгабаритай һаа, тэрэнээ 494 кубометр хүрэтэр дээшэлүүлбэ.

Леспромхозой модо бэлэдхэлэй участок бүхэндэ модо багсаар ашаалха, отологдоһон модые ута зандань шэрэхэ түрүү арга һайнаар хэрэглэжэ, Баргажанай леспромхозойхид 1962 онойнгоо даалгабариие болзорһоонь арбаад үдэрөөр урид дүүргэө. Долоон жэлэй табадахи жэлэй гараад байһан эдэ үдэрнүүдтэ леспромхозой модошодой дунда социалис мүрысөөн бүри ехээр эршэдэжэ, хүдэлмэришэн бүхэн абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ оронхой.

Совнархозой автотранспортна хоёрдохи конторын начальник нүхэр **Алексеев** ашаа шэрэлгэ дээрэ автомобильна транспортын ямараар хэрэглэгдэжэ байһан тухай тогтохо зуураа, ехэхэн дутагдалнуудые шүүмжэлһэн байна. Тус конторын автомобилистнүүдэй ашаа шэрэхэ 11 һарын түсэб дүүргэгдээгүй. Гээгдэлдэ ороһон энэ таагүй ушар юун дээрэһээ гарааб гэхэдэ, тон олон предприятинууд ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэри муугаар эмхидхэнэ. Энээн дээрэһээ боложо, тон олон автомашинанууд складуудай үүдэндэ миин байжа, ехэ сагаа миин гээнэ. Барилгын нэгэдэхи трестын автомашинанууд илангаяа муугаар ашаглагдана. Гадна ашаанай автомашинануудта техническэ харууһан муугаар хэгдэдэг, эбдэхэ ушар олон үзэгдэнэ.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой промышленностиин талаар бюрогой түрүүлэгшэ **Н. С. Бирюков** үгэ хэлэжэ, партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ талаар предприятинуудай урда табигдажа байһан зорилгонууд тушаа тогтоо.

Шэнээр һу[нга]гдаһан парткомой эмхидхэлэй пленум боложо, партийна комитедэй бюро 9 хүнһөө һунгагдаа. Парткомой секретаряар **Г. А. Еремен,** секретариин орлогшонороор **В. А. Батурин, А. П. Санникова** һунгагдаба. Парткомой промышленностиин таһагые даагшаар **В. П. Булах** баталагдаа.

В. Заморин.

Ивалгада хүдөө ажахын эрдэмэй университет нээгдэһээр хоёр жэл боложо байна. Агрономическа, экономическа болон животноводческо факультедүүдтэнь зуу гаран хүн һуралсана. Зураг дээрэ: университедэй проректор М. П. Сергеев комплексно бригадын бригадир Ф. Р. Зайцевта туһалжа байна. П. ГОМБОЖАПОВАЙ фото.

Партийна эхин организацину...

Дутагдалнуудаа дары ус...

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Дэрээнэй совхозой хүдэлмэришэд коммунистнууд партиингаа Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха зуураа, ажахыгаа бушуу түргэнөөр хүгжөөхэ талаар эрид хэмжээнүүдые хараалжа байна. Һаяхан болоһон партийна суглаан дээрэ «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд ба партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Үнгэрөөшэ жэл совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб саг болзортоо дүүргэгдээ, 8 мянган центнер орооһо таряа худалдаха түсэбэй орондо, 14 мянган центнер худалдагдаа.

Гэбэшье хүдөө ажахын, илангаяа мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар ажахыда байгаа ехэ арга боломжонууд үшөөл һайса хэрэглэгдэнэгүй. 1962 ондо 5650 толгой гэхэ гү, али 1961 онойхидо орходоо 2400 толгой олон хонин гарзалагдаа. Ганса август, сентябрь һарануудта 600 гаран толгой ... Энэ юун дээрэһээ ... зарим хонишод з... нидоо таргалуул... үбэлжэлгэдэ һайн ... гүй, үбэлэй үедэ ... илгажа зүбөөр ... эдеэлүүлээгүй гэж...

КПСС-эй ЦК-... ноябриин Пленум... хын продуктну... багатайгаар абаха... анхаралаа ехээр... байна. Гэбэшье м... абтаһан продук... үшөөл ехэ. Энэ ... болоноб гэхэдэ хү... дэлмэри удаанаар... лагдана, машина, ... бөөр, бүтээсэ ехэ... лэгдэнэгүй. Жэш... рөөшэ жэлэй нояб... хозой 24 автомаш... иинь хүдэлһэн бо... ниинь элдэб шалт... доошье хүдэлөөгү... хүтэлбэрилхэ хэрэ... дуу, дутуунуудые ... ха, шэнэ жэлдэ х... продуктнуудые а... худалдаха талаар ... нүүдые совхозой к... хараалаа.

...ёо нягта барисаатай

...осхондо эндэ- ...дэй гүйсэдхэ- ...одог. Сомон ...руу хүн зон ...даг.

...дкомой түрүү- ...һанал тэниг- ...аггүй, саг үр- ...ой хүдэлмэри ...г. Гадна сомо- ...жалшадай бо- ...нтеллигенциин ...а байдал ту- ...нуудтахи эм- ...й хүдэлмэри ...обтолгын хэр ...ажа байһан ...д олон асуу- ...аг дарыдаа ...йдаг гээшэ. ...й Соведэй гү- ... хэжэ байһан ...үүлжэ байһан ...ухайгаа сомо- ... ажалшадай ...хэбэ. Иимэр- ...жалшадайнгаа ...дань һунгаг- ... барисаагаа ...эгтэ ашатай ... Тиихэдэ хүн

зоншье тон зүбтэй, һайшаалтайшье, мүн шүүмжэлхы дурадхалнуудые оруулдаг, алдуу эндүүнүүдынь, дутуу дундануудыень заажа үгэдэг гээшэ.

Жэшээнь, Хираан-Адаг тосхондохи худалдаа наймаанай, медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулха, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые коммунальна талаар түгэс хангаха хэрэг муугаар эрхилэгдэнэ гэжэ суглаанууд дээрэ совхозой хүдэлмэрилэгшэд шанга шүүмжэлэл хээ.

Гадна һунгагшад хадаа сомоной Соведэй, тэрэнэй гүйсэдкомой хүдэлмэри саашадань һайжаруулхын тула сомон дотороо бии байгаа арга боломжонуудые тодорхойлжо үгэһэн байха юм. Ажалшадай оруулһан захяа заабари болон дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө сомоной Соведэй гүйсэдком тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, тэдэнээ бэелүүлжэ байна.

В. Жигжитов.

Хяагтын аймаг.

Погранична совхозой (Хяагта) 1-дэхи отделениин Полина Васильевна Потапова долоон жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлхэ зуураа үнеэн бүриһөө 2500 литрһээ доошо бэшэ һү һаадаг байгаа юм. Тэрэ 1962 ондо үнеэн бүриһөө 11 һара соо 2500 литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан П. В. Потапова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...оциалис зөөри гамнаха

...ын экономи- ...ри болохо со- ...хамгаалха ба ...н шухала. Гэ- ...р горитой ду- ...эгдэдэг бай- ...редприятинуу- ...эгшэд социа- ...алха хэрэгтэ ...нагүй. Иимэ ...үүндэ «Бурав- ...анизацинуудта ... Жэшээнь, нэ- ...(хүтэлбэрилэг- ...ожилов) хоёр ... автомашиный ...дүүргээд бай- ...й болоһондо

тооложо актлаад, «Чермет» организацида тушааха ёһотой байгаа. Теэд энэ уялгаяа дүүргэлтэ болгонгүй, машинануудай элдэб частьнуудые өөһэдтөө хэрэглэхэһээ гадна, бусад организаци болон ажахынуудта тараагаад, тэдэнһээ элдэб юумэ харюу болгон абадаг байха юм. Энэ жэлэй октябрьда нэгэдэхи АТХ-гай № 6 колоннын начальник К. А. Партала үшөө хэрэглэгдэхээр нэгэ ЗИС-5 автомашина (№ 10—47) Мухар-Шэбэрэй «Забайкалец» колхоздо үгэжэрхиһэн байгаа. Энээнэйн орондо тэрэ колхоз өөрынгөө лимидһээ элдэб запчастьнуудаар туһалха гэжэ хэлсэһэн байха юм. Сэхыень хэлэхэдэ, энэмнай гүрэнэй зөөрые үриһэн ябадал болоно бшуу. Нүхэр Партала иимэ буруу ябадал гаргаһанай түлөө зэмэеэ амасаһан байна. Теэд машинануудайнгаа тооехэли тодо болгожо, ямар нэгэ машинын хэзээ хэрэгһээ гараһые дансалха, «чермедтэ» тушааха ябадалые нарижуулха шухала.

«Буравтотрестын» хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалаар зохихо хэмжээ абаха бээ гэжэ найдагдана.

Д. Мункоев.

Хилын саанаһаа

Бирмэ бэеэ даанхай болоһоор 15 жэлэйнгээ ойе һайндэрлэнэ

РАНГУН, январиин 4. ТАСС-ай корреспондент А. Власов иигэжэ дамжуулна: Бирмын союзай бэеэ даанхай байдалтай болоһонһоо хойшо мүнөөдэр 15 жэл гүйсэбэ.

Бирмын ниислэл гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Рангунай талмайнууд дээрэ, паркнууд болон стадионуудта һайндэрэй сэнгэлгэ зүгаанууд болоо. Аунг Санай нэрэмжэтэ парк соо хэдэн мянган хүн зон суглараа. Бэеэ даанхай байдалтай болоһондо зорюулагдаһан фестиваль тэндэ болоо. Нуурай эрье дээгүүр гоёор бүтээгдэһэн павильонууд жэриилдэжэ байгаа. Гүрэнэй предприятинууд, национальна компанинууд «Бирмэдэ бүтээгдэһэн» гэһэн маркатай өөһэдынгөө эд бараа эдэ павильонууд соо табижа харуулһан байха юм.

«Советскэ машинанууд» гэһэн павильон соо хүн зон олоороо сугларна. Минскын заводой бүтээһэн тракторнуудые хүн зон илангаяа һонирхон харана. Табан жэлэй урда тээ советскэ тракторнууд Бирмын полинууд дээрэ анха түрүүн хүдэлжэ эхилһэн юм. Тиигэжэ Мандалай шадар орон доторхи түрүүшын машинно-тракторна станци эмхидхэгдээ һэн.

Бирмын национальна баатар генерал Аунг Санай памятнигай дэргэдэ Бирмын сүлөөрэлгын тэмсэлдэ урдань хабаадагшад—национальна нэгэдэлэй фронтын, Бирмын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин, бусад организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд суглараа. Фронтын генеральна секретарь Бо Мья Тве үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Колониальна дарлалтын үлэгдэлнүүдые эсэслэн усадхахаар Бирмын арад хүсэд шиидэнги байна. Национальна нэгэдэлээ бэхижүүлхэ тухай Аунг Санай соносхоһон үзэл сурталай түлөө, эб найрамдалай, ажана һайн байдалай түлөө саашадаашье тэмсэхэбди гэжэ бидэнэр манай баатарай памятнигай дэргэдэ тангариглан мэдүүлнэбди.

Национальна һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан Революционно Соведэй түрүүлэгшэ генерал Не Вин үдэшэнь ехэ уулзалга хээ. Гүрэнэй болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, хүдэлмэришэд болон таряашадай делегацинууд, посольствонуудай, түлөөлэлгын бусад зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа.

Бэеэ даанхай байдалтай болоһон үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрнүүд Мандалай, Моулмейн болон Бирмын бусад городуудта мүн лэ болоһон байна.

Саудовска Аравида таталга боложо байна

ЛОНДОН, январиин 4. (ТАСС). Саудовска Аравиин премьер-министр хан хүбүүн Фейсал бүгэдэниитын сэрэгэй таталга соносхобо гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Кубада „Хани барисаанай парк"

ГАВАНА, январиин 4. (ТАСС). Кубын ниислэл Гаванаһаа хорин километртэ оршодог Санта Мария гэжэ курортно һууринда үсэгэлдэр хэдэн зуун хүн суглараа. Кубын революциин дүрбэдэхи жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахаяа дэлхэйн 61 оронһоо ерэһэн делегадууд «Хани барисаанай парк» байгуулхын тулада эндэ ерэһэн байна. Америкын еүлөөтэ газарай энэ гоё һайхан булангые бүри гоё болгохын, эндэ ерэһэн тухайгаа баатарлиг арадта дурасхаал болгохын тулада тэдэнэр хоёр мянга табан зуу үлүүтэй модо таряа. Таригдаһан модон бүхэндэ тэрэниие тарилан делегат бүхэнэй нэрэ обог бэшээтэй таблицанууд үлгэгдэһэн байна.

«1963 оной январиин 3-да Павел Попович таряа» гэһэн үгэнүүд тэдэнэй нэгэн дээрэ бэшэгдэнхэй. Бусадһаа ямаршье илгаагүй энэ модоной хажууда делегадууд, журналистнууд, нютагай хүн зон олоороо сугларaa. Тэдэнэр совет космонавт Павел Поповичтой һайнаар танилсахые, гарыень барихые хүсэдэг байгаа.

Модонуудай һуулгагдаһанай һүүлээр митинг болоо. ОРО-гой национальна хүтэлбэриин гэшүүн Рамон Кальсинес митинг дээрэ үгэ хэлээ.

ООН-ой ябуулгые эсэстэнь хүргэхэ

ПАРИЖ, январиин 4. (ТАСС). Чомбе гэгшын жандармери болон сагаан шарайта хүлһэншэдые бута сохихын тулада Катангын можо бологшодто эсэргүү сэрэгэй ябуулга үргэлжэлүүлхэ тухай Конгын түбэй правительство эрилтэ хэнэ.

Франс Пресс агентствын Леопольдвильдахи корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө Конгын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь Марсель Ленгема иигэжэ мэдүүлээ. Катангатай хэлсээн хэгдэхэ ёһогүй, ООН-ой хэжэ байһан сэрэгэй ябуулга эсэстэнь хүргэгдэхэ ёһотой.

«Буудалдаа зогсоохо тухай «Юнион Миньер» гэжэ компаниин хэһэн эрилтые бидэнэр буруушаанабди» гэжэ Ленгема онсолон тэмдэглээ.

Хуули бусын шиидхэбэри

БАРУУН БЕРЛИН, январиин 4. (ТАСС). Баруун Берлиндэ заһагдаһан городой автомобильна харгые ФРГ-гэй засагаархидай мэдэлдэ дамжуулан үгэхэ тухай Баруун Берлинэй сенат хуули бусын шиидхэбэри гаргаа.

ФРГ-дэ ямаршье хамаагүй Баруун Берлин тушаа боннско засагаархидай хэдэг харата муухай эрилтые дэмжэхын тулада сенат иимэ шиидхэбэри гаргаһан байна.

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд корей хэлэн дээрэ

ПХЕНЬЯН, декабриин 4. (ТАСС). Корейн Ажалай партиин хэблэл Карл Маркс Фридрих Энгельс хоёрой зохёолнуудай хоёрдохи том корей хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба. 1844 оной сентябрьһаа 1846 оной февраль хүрэтэр Маркс Энгельс хоёрой бэшэһэн зохёолнууд тэрээн соонь оробо.

Оронойнгоо сүлөөрһэнһөө хойшонхи саг соо корейн Ажалай партиин хэблэл марксизм-ленинизмын классигуудай 243 зохёолые 4 миллион 800 мянган экземпляртайгаар корей хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба.

Социализмые үргэн дэлисэтэйгээр байгуулха замаар

БЕРЛИН, январиин 4. (ТАСС). Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин VI съездэдэ бэлэдхэл хэжэ байһан үелэ ГДР-эй ажалшадай урда табигдаһан зорилгонуудые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэжэ байһан тухай тэмдэглэхэ зуураа «Нейес Дейчланд» газетэ мүнөөдэрэйнгөө түрүү бэшэг соо иигэжэ бэшэнэ: бидэнэр хүгжэлтынгөө шэнэ шатын богоһо дээрэ ерээд, социализмые үргэн дэлисэтэйгээр байгуулха замда орожо ябанабди. Үйлэдбэриин социалис харилсаан манайда илаа. Хүнэй хүниие мүлжэхэ ябадал гол түлэбтөө үгы хэгдээ. Общественмнай элдэб классуудай ба бүлэгүүдэй хоорондохи эбэй хани харилсаан улам бүри бэхижэнэ.

Сүүдэй хүдэлмэри эрхилхэ органуудай ажал ябуулгын шэнэ арга методууд тухай Гүрэнэй Соведэй Указай проектые арад зоной дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэхын шухала байһаниие тэмдэглэхэ зуураа, социалис байгуулгада хүн зоной ушар ёһо мэдэнгеэр хабаадалсахадань, олониитын шэнэ хүсэнүүд хододоо олдожо байдаг гэжэ газетэ бэшэнэ.

Пекиндэ хэлсээн боложо байна

ПЕКИН, январиин 4. (ТАСС). Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилын арсалдаа амгалан ёһоор шиидхэхэ зорилготой хэлсээн Пекиндэ үсэгэлдэр үргэлжэлүүлэгдээ. КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай, Цейлоной премьер-министр С. Бандаранаике, КНР-эй премьерэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Чэнь И, Индонезиин нэгэдэхи министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Субандрио хэлсээндэ хабаадалсаа.

Хэһээгшэд харюу сохилто абана

НЬЮ-ЙОРК, январиин 3. (ТАСС). Америкын телеграфна агентствануудай мэдээсэһэнэй ёһоор, Сайгонһоо урагшаа 45 километр газарта урда Вьетнамай партизанууд болон Дьемэй хэһээгшэдэй хоорондо хатуу шанга байлдаан боложо байна. Нго Динь Дьемэй 1400 солдадууд Ап Бак гэжэ бишыхан тосхон соо 20 часай турша соо дэмы добтолго хэбэ. Америкын хэдэн арбаад самолёдууд тэрэ тосхон дээрэ тон олон бомбо, напалм болон ракетэнүүдые хаяһан байна. Амгалан зоной дундаһаа 700 хүн алуулаа гэжэ Америкын командовани мэдээсэнэ. Добтологшод тоо байгаараа хэдышье олон һаа, партизанууд хатуу сохилто үгэнэ гэжэ ЮПИ агентствын корреспондент мэдэрнэ. Дайлалдажа байһан газарта Америкын самолёдуудаар хаягдаһан Нго Динь Дьемэй 600 парашютистнууд партизануудта бууддуулжа гэдэргээ сухаряад, добтолгоёо болюулха баатай болобо. Үсэгэлдэр Америкын 5 вертолёдуудые буудажа унагааһан урда Вьетнамай патриодууд США-гай «зүбшэлшэдые» дайнай боложо байһан газар дээгүүр вертолёдуудай ниидэлгые зогсоохо гэһэн захиралта үгэхые баадхаба. Ехэ гээлтэдэ ороһон дээрэһээ америкынхид добтолгоёо болюулаа.

«Партизанууд бэрхэ сэрэгшэд байһанаа харуулаа»,—гэжэ энэ дайнда хабаадалсаһан Америкын офицер ЮПИ агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө сэхээ хэлэһэн байна.

Ганын Республика. Адидомдо гүрэнэй ажахы эмхидхэгдэбэ. Энэ хадаа Советскэ Союзай туһаламжаар байгуулагдаха дүрбэн ажахын нэгэниинь болоно. Зураг дээрэ: советскэ мэргэжэлтэдэй һургаһан залуу трактористнуудаар жолоодуулһан советскэ тракторнууд Адидомой шэнэ газарта түрүүшын борозда татажа ябанад.

ТАСС-ай фотохронико.

Банч Конго орохоёо ниидэн гараба

НЬЮ-ЙОРК, январиин 4. (ТАСС). Тусхай политическэ асуудалнуудай талаар ООН-ой генеральна секретариин орлогшо Ральф Банч Конго орохоёо ниидэн гараа. ООН-ой дамжуулһан мэдээнэй ёһоор Конгодо ООН-ой хэжэ байһан ябуулгые хүтэлбэрилэгшэ Роберт Гардинер, Конгодохи ООН-ой сэрэгүүдые командалагша генерал-лейтенант Гебре Кебеде гэгшэдтэй политическэ, сэрэгэй захиргаанай хэдэ хэдэн асуудалнуудаар хэлсээ хэхын тулада Банч Конго орохоёо гараа.

Конгын түбэй правительствын премьер-министр Адулатай хэлсээ хэхын тулада Леопольдвильда хэды хонохо һанаатайб гээд Банч ниидэхынгээ урда тээ корреспондентнүүдтэ мэдүүлһэн байна.

Катангада хэгдэжэ байһан сэрэгэй ябуулгые болюулха, Америкын монополинуудай аша туһада таарууһаар Катангын баялигые хубаарилха тухай баруун [illegible]дэй хоорондоо хэлсээ[illegible]илхэ тушаа ООН-до [illegible] юм. [illegible]эй гарадаг болоод байһан үедэ Банч Конго орохоёо ниидэн гараһан байна.

США-гай гүрэнэй департаментын даалгабаринуудые Ральф Банч Конгодо хэдэн дахин дүүргэһэн юм. 1960 оной августда Банч гэгшын Конгодо ерэхэдэнь Лумумбын правительство унаа һэн. Мүнөө Банчын аяншалхын урда тээ Конгын парламент гурбан һарын болзороор тараагдаһан байна. Бүри 1960 оной октябрьда Банч Конгын президент Касавубуда иимэ те[illegible] рамма эльгээһэн байгаа [illegible] мүнөө һануулагдана. [illegible]менттай байдаг байг[illegible] ураг- түргэнөөр зайсуулба[illegible] эдэбхи сагта, удаан бэшэ [illegible] эмхишье һаань, өөрэйн[illegible] тообол таарамжат[illegible] зидентдэ тэрэ һа[illegible] радхаһан байга[illegible]

[illegible]

Тайга соо

...анхаруутаа хүн- ...йханаб. Нохойм ...гү, али өөрымни ...гү, шүдхэр мэдэ-

...аһэн ахамад нү- ...аа ондоо юумэ

...эл олзотой ябажа ...гэжэ булга үбшэ- ...бэетэй Һааюур-

...э гээшэбши? Но- ...ябажал мэдыш. ...а, баабгай гахай ...гэлгүй амитан ха ...һаашни тэдээн ...а, шамда добтол- ...тэрэмни үнөөхи ... тээшэнь табяад, ...роодхибо.

...дээрэ байһан шү- ...огоорнай дүүрэн ... тунашаба. Энэ ...пон—Содном ху- ... гүйжэ бодоод, ...аана, дабһална. ...Бүхэ-Жабнайшье ...уугаа сэбэрлэһэн

...ни, хубаа, гурбан ... айхабтар ехэ ... Тиихэдэ, амиды ...аагүй бэлэйб. — ...хяа орёожо, нэгэ ...ёод, гүнзэгыгөөр ...рэ намар Баян- ... жалгаар хэрмэн- ...ба гээшэб. Тиигэ- ... томо гэгшын бо- ...а ерэбэл. Мэгдэ- ...нгээ һомоор буу- ...өөхимни, хубаа, ...ашхаад; нам тээ- ...хашье аргаа яда- ... түгэсэг дээрэ га- ...эр хажуугаарни ... түгэсэгтэйм этэ- ... хараашалхадам, ...мэ харагдабагүй. ...рдашни хундаган ... аргагүй. Гахайн- ... ерэхэдэ, дээшээ ... хаб. Айһандаа ...н гүб, гахай, дээ- ...э даа; доогуурни ...эшэ. Бишни яажа ...үнөөшье болотор

гайхадагби, тэрэ гахайгаа унаад лэ далбагар шэхэнһээнь бажуугаад... —гэхэдэнь бэшэ нүхэдни хорогүйхэнөөр энеэлдэшэбэ.

— Зай, зай, тиигээд яаба гээшэбши?—гээд Содном хурайха һуури дээрээ оболзошобо.

— Үнөөхимни хоршогоноод харшаганаад лэ дороо эрьелдэжэ эхилбэ гээшэ. Тиихэдэнь бишни улаан һуга руунь хутагалжал мэдэбэб. Гахайншни бүхэ амитай гээшэнь аргагүй юм, хубаа, аяар арбан гурба хутагалжа алаа хүм,—гэбэ.

— Зай, худалаар бү һааюула,—гэжэ Содном хурайха таһа дүүрэбэ.—Ямар гахай шамайе унуулжа, хутагалуулжа байба гээшэб?

— Ши минии гахайтай тэмсэһэниие хараагүй аад, дэмы юумэ бү дуугара,—гэжэ Һааюур нюдөөшье маргабагүй.

— Агнуурида һуража ябаһан хүбүүдтэ худалаар шашахаһаа эндүүтэй юумэ үгы,—гэбэ мүнөө болотор аниргүй һууһан Бүхэ-Жабнай. Колхозойнгоо һамгад, басагадта иигэжэ хэлэхэдэш хамаагүй. Агнажа үзөөгүй тэдээндэ юушье хэлээ хадаш—этигэхэ.

Һархалзажа, оболзожо һуугаа Һааюурнай гэнтэ аниргүй боложо, тэрэ үбшэжэ байгаа булгаяа, юундэшьеб, эхи захагүйгөөр эльбэжэ эхилшэбэ. Бидэнэр амандаа уһа балгаһан шэнгибди. Энеэдэтэй хүхюун зугаагай гэнтэ таһалдашахада, хайшааб даа, нэгэ жэгтэйхэн гунигта дарагдаһан мэтэ болошобобди... Отог соомнай хэншүүгэй үнэр, бүгшэм, халууншье.

— Маргааша хоюулан агнахамнай гү? —гэжэ Бүхэ-Жаб намда хандаба.—Тайгын эзэнтэй уулзаха дуратай һаашни, тэрээндэшье айлшалхабди.

Энэ үгэнүүдтэнь этигэбэгүйб. Байһаар байтараа зүрхэмни паг-паг лугшаад, зүнгөө төөриһэн хүн мэтэ юушье ойлгохоо болишоходол гэбэб... Алдар сууда гараһан нүхэдөө тайгын эзэндэ уряагүй аад, харин намайе; агнууриин амта үзөөгүй хүниие урижа байһань тоншье гайхалтай байгаа бэлэй.

— Буугаа хэр һайнаар сэбэрлэбэш? Һомоо шалгажа үзэ, баабгай гээшэмнай айхабтар мундуу амитан юм. Тэрээндэ хайша хэрэгээр хандажа болохогүй бшуу,—гэбэ.

Буугаа дахин сэбэрлэжэ тоһодобоб. Һолоомошье шэнээр шалганаб. Унтаха гэхэдэ нойр хүрэхэ юм бэшэ. Тамхяашье татанаб. Теэд унтахал аргамгүй... Хэбтэһээр байтараа юушье мэдэнгүй унташаһан байбаб.

Үглөөгүүр сайлаад, газаашаа гарахадамнай, абаахай аалиханаар эрьелдэжэ байба. Сагаан суба хэдэрһэн хүбшэ тайга тоншье һаа гайхалтай: хүнэй һанал бодолые өөрынгөө гүн руу уриһан мэтэ амгаланаар харагдабашье, жэхэрдэһэ хүрэмэ айдаһатайгаар зэнхынэ. Хоёр нүхэднай нохойнуудаа дахуулан, хэрмэшэлбэд. Бидэшье баһа үсэгэлдэр хэлсээшэдээ зорибобди.

Тойроод хон жэн. Хаа яахан хүбшын эсэшэгүй ажалша баатартоншуулай модо тос-тос тоншохонь элихэнээр сууряатана. Үндэһөөрөө орбойжо унашаһан нүүлэнүүд дээгүүршье, шандаганай багташагүй үдхэн шэрэнги соогууршье һолжорнобди. Тиин үхибүүдэй һүгэдэгшэ үбэлэй үбгэн мэтэ саб сагаахануд болошонобди. Нохойнуудайшье бэрхэшээлтэй хүндэ агнуурида гараһанаа мэдээ ха: булга хэрмэдэн мүрнүүдые даханашьегүй, бидэнэйнгээ ябаһан зүг руу саһа маһан зүдхэнэд.

— Жаб абгай, хэзээ үнөөхиндөө хүрэхэ зонбибди?—гэжэ бэеэ барибагүйб.

— Энээхэн гүбеөгэй зүүн хормойдо. Хахад саг ябаад хүрэхэбди,—гээд нүхэрни санаа мулталжа, мантагар гааһандаа тамхяа нэрэбэ.—Үшөө эртэшэг байна, нэгэ зааха амаржа абая.

Бишье баһа мохоорхоёо орёобоб.

— Тайгымнай эзэн аргагүй ехэ дуутай, аймшагтай амитан юм,—гэбэ нүхэрни.—Айжа байбаш хари, айһанайл хэрэггүй. Орой хоёрхомди.

«Баабгайн дуунһаа айжа байха нарай үхибүүн бэшэб» гэн байтараа бэеэ барибаб. Гэбэшье, гомодоһон сэдьхэлээ нүхэртөө мэдүүлхэгүй, ёһотой ангуушан шэнги даруу, даамайханаар байхые хүсэнэб:

—Хэмнай хүшүүргэдэхэ, хэмнай буугаа бариха юм?

— Намда хамаагүй. Буугаа барихэ дуратай һаа, буугаа бари,—гээд нүхэрни намшуу шэнги хоёр гурбан хүнэй даашагүй томо хүшүүргэ бэлэдхэбэ.

Уданшьегүй тайгынгаа эзэндэ хүрэжэ, эшээндэнь хүшүүргэ хэбэбди. Бүхэ-Жабни нэгэ гараараа хоёр нохойгоо бэряад, нүгөөдөөрөө хүшүүргэеэ дараба. Нүхэ руу гудархатайм адли аймшагтай хахир муухай дуун наяршаба.

Үгы яахадаа нюдэдни бүрүүлтэбэ гээшэб? Айһандаа юм гү?... Теэд айһанаашье мэдэнэгүй хэбэртэйб. Яахадаа, юун дээрэһээ иигэнэ гээшэб, шүдхэршни! Юрэдөө, хүлөө шоройдожо хүн болоһоор бүрүүлтээгүй юумэл! Яана гээшэб?..

— Буудыш! Юугээ хэжэ байнабши? Буудыш...

— Юушье харанагүйб, нюдэдни бүрүүл...

— Нюураа саһаар угаа, саһаар угаа! Зүрхөө доро бари.

Табан тамагын тогоон шэнги затагар, заабагар тархитай юумэ үнөөхи хүшүүргыемнай альгадажа, хазажа байгаад ганирна, галзуурна хэбэртэй.

Би буудана б... буудана б...: Доромни газар тэнгэри хоёр урбалдахадал гээд замхашаба.

— Иихэдээ яагаабши?! Юундэ хүшүүргэеэ буудана гээшэбши?!—гэжэ хуугайлна нүхэрни.

— Хүдэлнэ гү?

— Үгы.

— Шархяа хатабалтай?—гээд нүхэрни хүшүүргэеэ хаяжа, хажуудам ерэбэ.

Гэнтэ дахинаа газар дорьбоходол гээд, модоной намаа, гэшүүһэд дээрэхи саһад унаадхиба. Бухал шэнги томо юумэ нүхэнһөө гарамсаараа бабаралдажа байгаа нохойнуудаймнай нэгыень альгадажархиба.

Баабгайда дайрагдаа һэн гүб, али өөрөө торожо унашоо һэн гүб, мэдээгүй һэм. Зүгөөр, нэгэ мэдэн гэхэдээ, буугаа бариһан зандаа саһанай гүнзэгы соо бухашоод хэбтэжэ байбаб. Толгойгоо, гар хүлөө, мүр сээжэеэ һэмээхэн шэмхэлжэ үзэбэб. Хуу бүтэн шэнги. Тиигээд нюдөө нээжэ харан гэһээм, бурханшни, айхабтар ехэ хүл хүлгөөн боложо байбал. Бүхэ-Жабни баабгайгаа шэхэдэнхэй, намайгаа хуугайлна, дуудана; баабгайн бархиржа, тэршэлхэдэ хүбшэ тайга һүрдэжэ айһан мэтээр шэшэржэ байба; малгайн шэнээн дэгнүүлнүүд саһа шоройн бурьюулан хиидэнэ, һабартань дайрагдаһан һургааг шэнги нарһа шэнэһэдшье нижаганан, тэжаганан унана. Гэбэшье хүнэй гарһаа мултаржа шадахагүйгөө мэдэрхэдээ тэрэ улам лэ хүсэлнэ, улам лэ галзуурна хэбэртэй.

— Хүбаан, буудыш энээнээ; буудыш!—гэжэ һалаганаһан хоолойгоор хашхаржа байба нүхэрни.

«Уяанда» байһан баабгаймнай һүүлшынгээ сагые мэдэрээ ха, аймшагтай муухайгаар бархиран дэбхэрнэ, собхорно, затагалзана. Нүхэрөө буудажархихадаа болохо байгааб. Би буудажал мэдэбэб.

— Болоо даа, хүбаан, болоо!—гэжэ нүхэрэйнгөө хэлэхэдэ, амяа татажа зогсобоб.

Гансата хон жэн болошобо. Тойроод амгалан. Хуу унташаһан шэнги. Саһан дээгүүр баабгайн шуһан, дариин утаан мүнөө үнгэрһэн агуу тэмсэлые һануулан байба.

— Болоош даа, хүбүүмни, болоош даа—гээд Бүхэ-Жабни намайгаа таалаба. Тиихэдэнь «гүйжэ арилшангүй, торожо унаһамни хүрөө даа, хүрөөл гээшэ!» гэжэ сэдьхэжэ байбаб.

Б. Ябжанов.

Жэлэй эхеэр
жэнхэни хэлээр
Жэргэмэлдэл уялга
абадаг бэлээр.

Жэлэй дүүрэхэлээр,
тоосоо хэхэлээр —
Альга хооһон,
Амал бооһон....

...одоо — ...шань, ...э — ...ашань!

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

Хонишодто туһ[illegible] 240 „Москвич“. Бор[illegible] абаа. Айлнуудай омо[illegible] Зүрхэнэй сохисо.

Иван Сыркин—горно залуу инженер, Галуута Нуурай шахтын участогай начальник. Долоон жэлэй табадахи жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тус участогайхид һара бүрнингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ, түсэбһөө гадуур горитой нүүрһэ республикадаа үгэнэ.

Гэбэшье Иван Сыркин гансахан түрүү горняк бэшэ, мүн эрхим спортсмен юм. Тэрэ хадаа классическа барилдаагаар болоһон республикын бүхэшүүлэй мүрысөөндэ жэл бүри хабаадалсажа, хододоо түрүү һуурида гарадаг. Нүхэр Сыркин—барилдаагаар Буряадай чемпион.

Галуута Нуурай соёлой ордоной дэргэдэ эмхидхэгдэһэн барилдаашадай кружок тэрэ хүтэлбэрилжэ, залуу спортсмен — шахтернуудые өөрынгөө шадабарида һургана.

Ф. МОРЕНЕЦЭЙ фото.

„МОСКВИЧ“ ШҮҮЖЭ БОЛОХОТ

Союзна бүхы республикануудта жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг эд-мүнгэнэй шүүбэритэ лотерей болбол ёһо заншалай хэрэг болонхой. Тиимэһээ РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет Россин Федераци дотор 1963 ондо мүн лэ ээлжээтэ лотерей тарааха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Тараагдаха лотерэй хамтадаа 72 миллион түхэригтэ зургаа дахин һубарюулжа гаргагдаха юм. Нёдондонойхидо орходоо оло дахин гаргагдаха ушартай болоно.

Нэгэ биледэй үнэ сэнгынь—30 мүнгэн.

Лотерейн шүүбэритэ түрүүшын тираж февралиин 24-дэ Москвада үнгэргэгдэхэ, удаадахи тиражуудынь апрелиин 28-да—Ленинградта, июлиин 7-до—Ярославльда, сентябриин 8-да—Волгоградта, ноябриин 3-да—Калининда, декабриин 22-то—Тулада үнгэргэгдэхэ байна.

Шэнэ лотерейн наадахада «Москвич» түхэлэй 240 хүнгэн автомобиль, «Планета» гэжэ 1680 мотоцикл, 1920 пианино, «Саратов-2» гэжэ 9600, «Ока» гэжэ 5040, «Мир»—3120 холодильник, хубсаһа угаадаг 10320 машина, 19200 ковёр, оёдолой 6720 машина (хүлэй), ноохоор нэхэгдэһэн 48000 одеяла болон бусад үнэтэ зүйлнүүд шүүбэридэ табигдаха.

Тираж бүриин нэгэ разрядта 300 мянган түхэригэй 80.000 шүүбэри тэрэ тоодо 43378 түхэригэй 522 эдлэлэй шүүбэри наадаха зэргэтэй байна. Эдлэлэй шүүбэри тодоһон лотерейн биледэй эзэн өөрынгөө дураар шүүбэрээ эдлэлээрнь гү, али мүнгөөрнь абажа болохо. Шүүбэриин мүнгэн түлбэрие нөөсэлгын кассанууд түлэдэг гуримтай.

Шүүһэн лотерейн биледүүдэй түлбэрие 1964 оной июниин 30 болотор абаха эрхэтэй. Тэрэ болзорһоо хожом болоо һаа, шүүбэринь хосорхо ёһотой болоно.

Шүүбэринүүдэй дүн хадаа худалдагдахаар гаргагдаһан лотерейн биледүүдэй дүнгэй тэн хахадынь болоно. Лотерейн билет худалдажа абтаһан мүнгэн зөөри республика, город болон районуудай бюджедтэ оруулагдажа, һургуулиин, үхибүүдэй эмхи зургаануудай, больницын байшангуудай барилгада, мүн тэрэшэлэн социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта гаргашалагдаха зэргэтэй.

Лотерейн биледүүдые худалдажа абахаяа бү мартагты. Лотерейн биледүүдые нөөсэлгын кассануудһаа, хэлхээ холбооной предприятинууд, магазинууд болон киоскнуудһаа худалдан абажа болоно.

Ж. Ринчинов,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй ажалай нөөсэлгын кассануудай, гүрэнэй кредидүүдэй управлениин начальник.

„Байгал“

Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой союзай, соёлой культурын министерствын үмэнэһөө гаргагдадаг «Байгал» журналай ээлжээтэ—зургаадахи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, уншагшадтаа тараагдаба.

Журналай түрүүшын хуудаһануудта КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **Л. Власовай** «Олон миллион тээшэ табигдаһан харгы» гэһэн статья, **А. Бадаевай** «Хододоо шамтаяаб, Куба!» гэһэн шүлэг толилогдонхой. Журналай хуудаһа эндэһээ саашань ирахада амгалан байдал сахиха Советскэ комитедэй гэшүүн, драматург **Намжил Балданогой** «Амгалан байдал сахия!», **А. Николаевай** «Тайга», «Байгал», «Амитан нютагаа эрьедэг» гэһэн шүлэгүүдые, **Ц-Ж. Жимбиевэй** «Үргэн [illegible]алын замууд» гэжэ романай үргэлжэлэл, **Д. Улзытуевай** «Шэбшэлгэ» (шүлэг), **И. Калашниковай** «Модод ургажал байг» гэһэн повестиин түгэсхэл уншахат. Мүн эндэ **С. Беляевай** «Шинель үмдэһэн амгалан хүн» (поэмэ), **А. Бальбуровай** «Илья Чернов тухай үгэ», **Я. Жигалинай** «Бар тайгын экспедици» гэһэн тэмдэглэлнүүд толилогдонхой.

Журнал «Искусство», «Публицистикэ» гэһэн бүлэгүүдтэ **Х. Тумахани** «Аха дүү монгол арадай искусство тухай», **А. Шитовэй** «Табаа» гэһэн суута арга» гэжэ статьянууд оруулагдаа.

Тэрэшэлэн «Шүүмжэлэлэй таһаг», «Долоон жэлэй дорюун алхам», «Янза бүриин һонин» гэһэн бүлэгүүдтэ һай һайн тэмдэглэлнүүд хэблэгдээ.

ГУДАМЖЫН ШЭ[illegible]

Ленинэй орденто паровозовагонно заводой хүдэлмэришэдэй тосхон жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ. Тэрэнэй гудамжануудые хоёр, дүрбэн, табан дабхар шэнэ гэрнүүд шэмэглэнэ.

Заводой капитальна барилгын таһаг 1962 ондо 9,5 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые бариха түсэбтэй аад, 11 мянга 764 дүрбэлжэн метр талмайтай байра ашаглалгада оруулжа, түсэбөө нилээд үлүүбшэлбэ. Тиигэжэ 8 байратай 4 гэр, 12 байратай 8 гэр, 40 байр[illegible], 60 байратай [illegible] дажа дүүргэг[illegible] тэ хамта 420 [illegible] хинөө.

Байгша онд[illegible] ра баригдах[illegible] оруулагдаха. [illegible] 9000 дүрбэлж[illegible] тай байрын г[illegible] жа дүүргэгдэ[illegible] на. Тус тосхо[illegible] дэй һууритай [illegible] ригдахань.

КОМСОМОЛШУУД, ЗАЛУУШУУЛАЙ АЖА[illegible]

Манай «Россия» колхозой комсомолшууд үнгэрөөшэ жэлдэ ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлажа, артелиингээ ажахыда хубитаяа оруулһан байна. Хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгые һаяхан өөһэдынгөө суглаан дээрэ согсолжо, саашадаа юу хэхэ тухайгаа зүбшэн хэлсэбэд.

Хонишод Д. Лхамажапов, Б. Гаржилов гэгшэд нооһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, мүнөө малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр я[illegible] Һаалишан Ц. [illegible] байдаг үнеэн б[illegible] һү һаагаа, нэ[illegible] гал гарзада [illegible]

Механизатор[illegible] гуев, Д. Бат[illegible] Х. Цырендорж[illegible] хэрэгтэ анхара[illegible] жа, ажалай ү[illegible] руулна.

Шэтын обл[illegible] Догой ню та[illegible]

— Баяр баясхалаа хүргэнэ —

Би 77 наһатайб. Үнгэрэгшэ жэлэй хабар хоёр нюдэмни ехээр үбдэжэ, харахаяа болишоһон юм. Тиин республикын түбэй больницада оруулагдажа, врач Надежда Бужиглаевна Боянова намайе эмшэлжэ эхилһэн байгаа. Гурба һарын туршада соо хараагаа алдаһан намайе энэ энэрхы сэдьхэлтэ доктор эдэгээжэ шадаһан байна.

Мүнөө нюдэдни ямаршье гүй һайнууд болонхой, алтан дэлхэйгээ адаглан хараха зол хуби намда үгэһэн Надежда Бужиглаевна Бояновае шэнэ жэлээр амаршалаад, олон удаан жэлнүүдтэ энхэ мэндэ, амар жаргалтай ябахыень хүсэн юрөөнэб.

Доржын Хандама.
Яруунын аймагай «Победа» колхоз.

***

17 наһатай Володя хүбүүмнай ехэ хүндөөр үбдэжэ, республикын түбэй больницада оруулагдаһан юм. Тэндэ оролдосотой бэрхэ врачнууд Юрий Васильевич Мункуев, Любовь Дансарановна Мадыева гэгшэдэй бэлигтэй нарин аргаламжаар, мүн палатын энэрхы сэдьхэлтэй сестрануудай харууһалга доро хүбүүмнай эдэгэжэ, мүнөө һайн болонхой.

Хүндэтэ врачнууд Юрий Васильевич, Любовь Дансарановна, таанадые, танай туһалагша сестрануудта үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, арюун һайхан ажал хэрэгтээ улам ехэ амжалтатай, магтаалтай ябагты гэжэ юрөөнэбди.

Дарма Цырендоржиев, Гысыгма Дамбаева,
түрэлхид.
Бэшүүрэй аймагай Нарин Заган нютаг.

Түрүүшынгээ алхам түргэдхыт!

«Буряад үнэн» газетын 1962 оной декабриин 13-най номерто БКНИИ-гэй радио-инженер нүхэр Ж. Дашинимаевай «Түрүүшын алхам хэгдэжэ байна» гэһэн статья уншажа, ехэтэ һонирхобобди. Хүдөө нютагуудта һуугаад, Улаан-Үдын телестудиин дамжуулгые хаража байха болоо һаа, ямар һонин байха гээшэб?! Мүнөө газетэ, журнал уншажа, һониниие мэдэхэһээ гадна, радио дамжуулга үдэр бүри соносожо, гадаадын, дотоодын элдэб һонинуудые мэдэнэ ха юмбибди. Теэд Буряадайнгаа ниислэлдэ болодог юумэнүүдые уншажа мэдэхэһээ гадна, теледамжуулга харахада, ямар гоёб.

Хориин аймагай Улаан Одон тосхоной зүүн тээхи Наран гэжэ хадын оройдо нүүдэл ретранслятор тодхожо хүдэлгөөд, һайн шанартай дамжуулга болохо,—гээд нүхэр Дашинимаев бэшэнэ. Наран хадын оройдо ретранслятор тодхоходонь таарамжатай байгаа һаань, манай Хэжэнгэ нютагта, Шулуутай тосхоной хажууда — Хэжэнгэдэ һууритай зоной тэг дунда Шалсаана гэжэ үндэр хада бии юм. Энэ хадын оройдо ретранслятораа тодхоод туршаа һаань, Наран хадаһаа дутахагүйл байха гээд хэжэнгээрхин хэлсэдэг. Шалсааны мнай оройдо түхеэрэлгээ хээд, Хэжэнгын ажалшадта теледамжуулгаяа ойрын сагһаа харуулдаг болоһой гэжэ хүлеэнэбди.

Н. Намсараев,
багша.

ТОБШОХОНООР МЭДЭЭСЭХЭДЭ...

★ Улаан-Үдын Аршаан тосхондо горпищеторг эдеэ хоолой шэнэ магазин нээбэ. Энэ магазин һайнаар түхеэрэгдэһэн олон таһагтай. Түрүүшынгээ үдэр минил 4 час соо наймаа хээд байхадаа, 1100 түхэриг мүнгэ оруулба.

★ Николай Степанович Кушнарев—хүгжэмэй багша. Дээдэ Онгостойн лесной һургуулида хүдэлхэ зуураа, сүлөөтэй сагтаа агнуури хэдэг. Тинхэдээ олзогүй бусаха гээшые мэдэдэггүй. Нүхэр Кушнарев Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй управлениин магазинда 12 булга, 75 хэрмэ һаяхан тушааба. Тиигэжэ 460 түхэригэй олзо хээ.

К. Димов.

★ Зэдын Алцаг тосхоной зон Батуева Марияе булта́даа хүндэлдэг. Энэ нүхэрнай киномеханигай курса дүүргэн сасуу нютагайнгаа зондо кино харуулдаг болобо. Кино гаргахадаа тон тодоор, таһалдалгүйгөөр харуулна. Уридшалан айлнуудаар ябажа, ямар киногой гараха байһан тухай, тэрэнэй удха тухай хөөрэжэ үгэдэг байна.

Б. Жигжитов.

Захааминай «Коммунизм» колхозой гэшүүн Дымбрын Содномович Бадмаев уран гарта нарин дархан байһаараа нютагтаа, республика соогоошье суутай болонхой. Тиимэһээ Москва хотодо болоһон Буряадай литература болон искусствын декадада хабаадалсаһан байгаа.

Мүнөө энэ үбгэн 60 наһа хүрэжэ, пенсидэ гараа. Гэбэшье эрхилдэг ажалаа аарууланлгүй, алха дүшын абяа таһалдуулнагүй. Ажал хэжэ һураһан Дымбрын дархан гараа баряад гэртээ һууха забдагүй. Хододоо колхоздоо туһална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дымбрын Бадмаев.

Д. Балдановай фото-текст.

Үбэлэй һайндэр

Мүнөөдэр республикымнай ниислэл—Улаан-Үдэ хотодо Байгал шадарай шэмэрүүн үбэлэй һайндэр түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэнь.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үдэрэй 12 часта үбэлэй һайндэр нээгдэжэ, эндэ спортын элдэб янзын зүйлөөр һорёо, мүрысөөн болохо. Городой ажалшад коньки, санаар һолжорхо, хашабаа шаргада хүллэнхэй гурбан хүлэгтэ һуужа, хатар, жороо табилуулан сэнгэхэ байна.

Үдэрэй гурбан часһаа һайндэрэй гол зүйлынь—Үдэ голой адагта үнгэргэгдэхэ. Эндэ зүрхэтэй солбон хүбүүд, басагад саһан хэрэм добтолон абалгада хабаадалсажа, сэнгэхэ зугаалха байна. Эндэһээ саашаа гал бариһан ажалшад город соогуур үнгэрхэ юм.

Үдэшын 7 часһаа 12 болотор Революциин талмай дээрэ ниитэ зоной хатар, наадан, сэнгэлгэн болохо.

Городой культурын болон амаралтын парк соо үбэлэй һайндэртэ зорюулагдаһан хүүгэдэй зугаа наадан үнгэргэгдэхөөр хүлеэгдэнэ.

Городой үйлсэ, талмай, стадион бүхэндэ, мүн столовонуудта халуун эдеэн эмхидхэгдэхэ.

Энээниие дуул[illegible]

ТҮМЭРЛИГ ХУҺАН

Примориин ой тайга соо түмэрлиг гэгдэдэг хуһан бүхөөрөө ямаршье түмэрһөө дутуугүй юм. Тэрэ модые харахада, юрын хуһанһаа нэгэ бага ондоо. Үйһэ хол[illegible] хүрин үнгэтэй. Энээниие элдэб түмэр эдлэлэй орондо[illegible] Примориин хизаарай ой тайга соогуур тиимэ модон [illegible] эхилэгдэнхэй.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭХИ БАЙГААЛИ

Гималай уула улам үндэр болоно, 1955 оной авгус[illegible] ниие тойрон горитойхоноор газар хүдэлһэн байгаа. [illegible] мэдэг хүдэлжэ үргэлжэлһөөр. Тон нарин нягтаар хэмжэ[illegible] лайн орой 30 метр шахуу үндэр болоһон байба. Хэрбээ [illegible] хэбээрээ үндэр болон нэмээ һаа, альпинистнарай гара[illegible] хоёрдохиёо абирхань бэрхэтэйшэг

ЗҮРХЭН ХЭДЫ ШЭНЭЭН ШУҺА ЛУГШУ[illegible]

Эсэлтэгүй хүдэлжэ байдаг зүрхэн хүнэй дунда [illegible] (70 жэл) 175 миллион литр шахуу шуһа бүлэн лугшу[illegible] соогуур ябуулһан эды шэнээн ехэ шуһан 10 километр[illegible] үргэн, 2,5 метр гүнзэгы нууртай тэн болохо байна[illegible]

Декабрь [illegible]

Декабрь һара[illegible] тэншье һаа, үдэ[illegible] дүс хүйтэн боло[illegible] урда жэлнүүдэй[illegible] раггүй дулаан [illegible] декабриин 14[illegible] 11—16, үдэртөө[illegible] хүйтэн боложо, һүүлшын үдэр[illegible] һэн. Иимэ дула[illegible] юм гэхэдэ, урда [illegible] дулаан амисхал [illegible]

Декабриин 2[illegible] нүүдтэ манай [illegible] Хара далай тээһ[illegible] хүрэжэ ерэһэн [illegible] ерэһэн энэ агаар[illegible] лаагаа хэды гэзб[illegible] лай хүрэтэр үш[illegible] хэбээрээ ерээ. [illegible] республикын ур[illegible] үдэрынь 0—5 гр[illegible] лааржа эхилээ. [illegible] шын 11 часта [illegible] лаан болоһон ба[illegible] зарим газар нют[illegible] орондо бороо оро[illegible] ажалшадые һони[illegible] роон Тимлюй тос[illegible]

Декабриин 23-[illegible] риимнай хүйтэн [illegible] сэлижэ, саһан [illegible] шуурган болоһон[illegible] хүйтэржэ эхилһэ[illegible]

гидрометобсервато[illegible] инже[illegible]

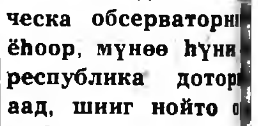

Улаан-Үдын г[illegible] ческа обсерватори[illegible] ёһоор, мүнөө һүни[illegible] республика дотор[illegible] аад, шиниг нойто [illegible] зүгһөө һулахан[illegible] Улаан-Үдэ хотодо [illegible] 36, үдэр 24—26 [illegible] байха.

Январиин 7—8-[illegible] республика соомна[illegible] байха. Саһан орох[illegible] лаханаар һалхилха[illegible] 37, үдэртөө 18—2[illegible] байхаар хүлеэгдэн[illegible]

Нохойнгоол хүсөөр...

Пурба Цыренович Цыренов ёһотойл ангууша хүн. Наһан соогоо олохон арьяатание үгы хэһэн байха. Теэд элдэб ушарал хүндэ тохёолдодог. Нэгэтэ эртэ үглөөгүүр уһанда ошохо гээд, отогложо байһан гэрһээ гараба. Үүдэеэ хаажа амжаагүй байтарнь гэнтэ баабгай аһашаһан гэлэй. Талаан болоходоо, нохойнуудынь баабгайда аһажа, тэрэниие һамаарруулба. Энэ һамбаанда Пурба гэр руугаа гүйжэ ороод, бэлэн байһан карбин буугаа даб гэн абажа, газаашаа гарахатайгаа зэргэ хоёрхон буудалгаар тэрэ арьяатание тарайлгажархёо. Энэ ушар Захааминда болоо.

Д. Колмаков.

Хотын залуушуул хүдөө ажахыда

Улаан-Үдын Железнодорожно районой промышленность, транспортын предприяти, эмхи [illegible]анууд залуу хүдэлмэри[illegible] жэл бүхэндэ хүдөө нютаг [illegible] колхоз, совхозуудай [illegible] абалгада ехэ ту[illegible] хүргэдэг.

[illegible]с районой 170 за[illegible] Зэдын аймагай [illegible] «Октябрьский» сов[illegible] [illegible]лхээ мордобо.

[illegible]ҮНЭН

ШАРЗА НЮТАГТА

Буряад нютагай ажалшад долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлые һайн амжалтануудтайгаар үдэшэжэ, табадахи жэлдэнь эршэтэйгээр лэ ажаллахаар шиидэнхэй.

Холын Аха нютагайшье малшад энээниие һайн ойлгожо, шударгы бэрхээр хүдэлнэд.

Бидэнэр Шарза нютагай (Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригада) малшадай ажал хэрэгүүд тухай богонихоноор хөөрэхэ хүсэлтэйбди. Энэ бригада (бригадирынь нүхэр Арданов) коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

ЭРХИМ МАЛШАН, БАРИЛГАШАН

Олон мэргэжэлтэй байха гээшэмнай аргагүй һайн хэрэг гээшэ. Ямаршье ажалда ядалсахагүйш. Теэд тиимэ зон манай нютагта олон. Тэдэнэй нэгэн Сыбык Пурбоевич Патархеев болоно. Тэрэ үндэр тэгшэ бэетэй гушаад наһан соогоо ябаһан шииираг улаан хүн юм. Сыбык Пурбоевич малшанааршье, адуушанаашье, барилгашанааршье ажаллахадаа тэгшэ юм. Мүнөө Ташалуур һууринда гэр бүлынхидтэеэ 90 һарлаг малнуудые харууһална. Даажа байгаа малнуудынь тобир тарган. Долоон жэлэй табадахи жэлдэ бүри эршэтэйгээр ажаллахаар зоригжоһон Сыбык Пурбоевичтон үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байнхай.

— Партиин ЦК-гай ноябриин Пленум малшадай урда айхабтар ехэ зорилгонуудые табиба ха юм. Харин бидэнэр тэдэниие гүйсэд бэелүүлжэ, адуу малайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди,—гэжэ нүхэр Патархеев хөөрэнэ.

Сыбык Пурбоевич сүлөөтэй сагтаа газаагаа барилга хэнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ гушаад метр утатай, юһэн метр үргэнтэй малай байра барижа дүүргэһэн байха юм. Гадна нэгэ бани, сарай бариһан байна. Сыбык Пурбоевичой бүтээһэн юумэнүүд булта һайн шанартай байдаг.

Эрхим ажалайнгаа түлөө нүхэр Патархеев хэдэ дахин КПСС-эй райкомой, аймсоведэй үнэтэ бэлэгүүдээр, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байха.

ТҮРҮҮ[illegible]ХУРЬГАД

Үнгэрһэн [illegible] л багаар хо[illegible] [illegible], Д. П. Налханова, Ж. Р. Патархеев гэгшэд түрүүшын хурьгадые абажа эхилбэ.

Шэнэ түл абалгада хонишод яһала һайнаар бэлдэнхэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хонишод һайн амжалтануудые туйлажа гараа. Нэгэшье хонин, хурьган гарзалаагүй. Тиихэдэ Д. С. Патархеевагай даадаг бүлэг хурьгадай толгой бүриин амидын шэгнүүр дунда зэргээр 22 килограмм татаба. Нэрлэгдэгшэ хонишод нооһо тушааха түсэбөө дүүргэһэн юм.

Шэнэ жэл соо Шарзын хонишод үшөө ехэ амжалтануудые туйлахаар оролдонод.

ОРОЛДОСОТОЙ ВЕТСАНИТАР

Ниитын адуу малай тоо толгойн олошоролго мэргэжэлтэдһээ ехээр дулдыдана. Энэниие бригадын ветсанитар Галсанов һайн ойлгодог юм. Лопсон Максарович өөрынгөө ажалда ехэ оролдосотойгоор хандадаг, дүй дүршэлтэйшье хүн юм. Тэрэниие нютагаархиниинь «Манай главна врач» гэжэ хүндэлэн нэрлэдэг. Үнэхөөрөөшье, нүхэр Галсанов үбшэн малнуудые ямаршье мэргэжэлтэдһээ дутуугүй эмнэдэг.

Ажалша хүн хүндэтэй тула Лопсон Максарович КПСС-эй райком болон аймгүйсэдкомой зүгһөө үнэтэ бэлэгүүдээр, Хүндэлэлэй грамотануудаар оло дахин шагнагдаа. Тэрэнэй нэрэнь аймагай Хүндэлэлэй самбарташье оло дахин бэшэгдээ. Республикын түрүү малшадай зүблөөнүүдтэ хэдэ дахин хабаадалсаһан байна.

Өөрынгөө тушаалта ажалһаа гадна, Лопсон Максарович колхозой бусад ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Онгосо, хобоонуудые хэнэ.

«Шарзын главна врач»—Галсановта ажалдань шэнэ жэлдэ үшөө ехэ амжалтануудые хүсэнэбди.

МЭДЭЭЖЭ БАРИЛГАШАН

Шарза нютагта Жугдэр Хайдакович Мангадаевай нэрэ хүндэтэй. Энэ хүмнай барилгашан. Жэл бүри шэнэ һаруул гэрнүүд олоор бодожо, малшадые, гэр бүлыень баясуулдаг.

Мүнөө үедэ Мангадаевай звено барилгын модо бэлэдхээд, байрадань зөөнэ. Хадарус нютагта шэнээр зуһалан түхеэрэгдэхэ юм.

Ерэхэ зун Шарза нютагай үшөө олон малшад шэнэ һаруул байрануудта зөөжэ орохонь лабтай.

АДУУШАН СИДОР

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй турша соо Сидор Галсанов адуушанаар хүдэлнэ. Энэ хугасаа соогоо Сидор һайн амжалтануудые туйлаа. Адуун һүрэг олошоруулха гэһэн зорилго урдаа табиһан залуу адуушан үнгэрһэн жэл соо түсэбөө 105 процентээр дүүргээ һэн.

Гадна нүхэр Галсанов дүршэлтэй ангуушан юм. Энэ жэлэй агналгын үе соо 5 булга, олон хэрмэ, үен, һолонго барижа тушаагаа.

1963 он соо Сидор Галсанов гүүн бүриһөө унага абажа, түлжүүлхээр байһанаа мэдүүлнэ.

Адуун һүрэгые олошоруулгада эдэбхитэй байһанайнгаа түлөө нүхэр Галсанов КПСС-эй райкомой, аймсоведэй зүгһөө үнэтэ бэлэгээр, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

АМЖАЛТАНУУДЫНЬ ҺАЙН

Дулма Шараповна Дамшаева үнинэй һаалишан юм. Дүй дүршэлөөршье баян даа. Һү һаалгаар жэлэйнгээ түсэб амжалтатай дүүргэнхэй, мүн туралнуудайнь толгой бүриин амидын шэгнүүр 70 килограммай орондо дунда зэргээр 85 килограмм татадаг.

БЭРХЭ МАЛШАД

Шарзын эгээн дээдэ захын фермэ дээрэ Балжид Гундыковна Будаева өөрынгөө нүхэр үндэр наһатай пенсионер Л-С. Д. Галсановтай хамта ажаллана.

Энэ нүхэр жэлһээ жэлдэ амжалтануудые туйладаг юм. Эдэнэй даадаг бүлэг туралнуудай толгой бүхэн дунда зэргээр 87 килограмм татаа.

Туралдаа эдюулхын тула минеральна тэжээл, жэшээлхэдэ, яһанай талха; дабһа, хасууриин шэлбүүһэ, аяа гэхэ мэтые элбэгээр бэлдэнхэй.

Малнуудаа хүшэ тамираарнь, ехэ багаарнь илгажа эдеэлүүлдэг юм. Мүн һаамхай үнеэдтэ ехэ хэмжүүрэй хоол үгтэнэ.

С. Галсанов, зоотехник
В. Галсанов.
Аха нютаг.

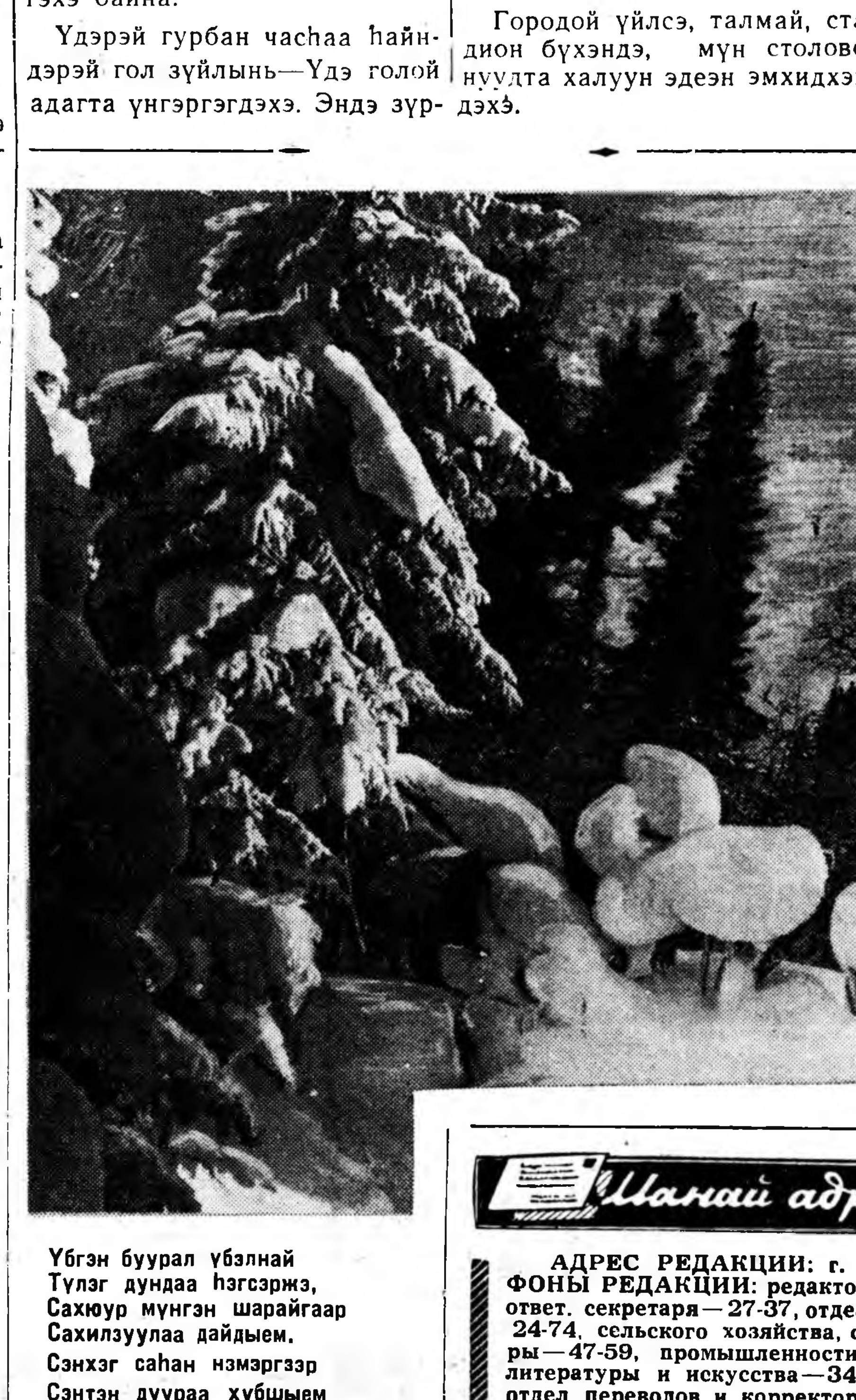

Үбгэн буурал үбэлнай
Түлэг дундаа һэгсэржэ,
Сахюур мүнгэн шарайгаар
Сахилзуулаа дайдыем.
Сэнхэг саһан нэмэргээр
Сэнтэн дуураа хүбшыем
Сүмөөхэнөөр бөөмэйлжэ,
Сэнгүүхэнээр бүүбэйлнэ.

И. Альцманай фотоэтюд.
Б. Жанчиповай шүлэг.

Редактор
Ц. Ц. [illegible]

Манай адрес, телефон[illegible]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Лени[illegible]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. реда[illegible] ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни [illegible] 24-74, сельского хозяйства, советского строитель[illegible] ры—47-59, промышленности, транспорта, инфор[illegible] литературы и искусства—34-05, писем и рабсельк[illegible] отдел переводов и корректорская—35-95, бухгал[illegible] Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерст[illegible] Бурятской АССР.

Н00315. Зак[illegible]